

המבחר

גליון 68 | שנה ג' | פרשת מטו"מ | כ"ט תמוז תשפ"ה

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	יציאת שבת
ירושלים	19:05	20:22
בני ברק	19:21	20:24
מודיעין עילית	19:12	20:23
אשדוד	19:21	20:24
צפת	19:12	20:24

כל הגולה כמזדזרת אש

גליון זיכרון

במלאת י"ג שנים
מהעלות הענן בהסתלקות
רבינו הגדול עט"ד
מרנא הגרי"ש
אלישיב זצוקלה"ה

שיחת זיכרון מיוחדת במעונו של
הגאון רבי אהרן מיטלמן שליט"א
מרא דאתרא דשכונת חפציבה ומרבני מודיעין עילית

סוד ויסוד קיומו של עולם התורה וציבור היראים

לימודים חרדי' שמיועד ללימודים כאלה, והוקיעוהו אל מחוץ למחנה. ובפרט שמודיעים בגלוי שמטתם בכל מגמות אלו לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי ולפעול להחזיר כל מיני שאיפות אחרות, לאומיות ומשכיליות אשר לא שערום אבותינו, ולעשות השתלבות והתחברות עם חיי החילוניות ועם תרבות אנשים חטאים.

ועל כן יש לקרוא אל תלך בדרך איתם מנע רגליך מנתיבותם, ועם שונים אל תתערב. אלא אך ורק בדרך המסורה לנו מדור דור, לעשות רצון אבינו שבשמים שהבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו".

בשבוע זה התרחשו מאורעות הדמים עליהם התריעו גדולי עולם ומהם יראו חששו והתפללו שבכל זאת זה לא יקרה.

כלולים הדברים בדברי חז"ל על קורות חבלי משיח "ייתי ולא אחמיניה", מקרים אלו מעמידים אותנו בדילמה קשה, האם עדיף להתעלם ולהתייחס כביכול הם אינם קיימים כלל ועיקר [כפי שהיה אמור להיות אילו...] או שמא להיפך עלינו לחוששם ולהתריע כנגדם למרות עומק השבר.

אך כיוון שעוף השמים וגלי הקול נעים בימינו במהירות האור, בחרנו באפשרות השניה.

אכן כן כוונתנו לפרי החטאת, הפרסומים בדבר גיוסם של בני ישיבות שעד עתה נמנו בקרב ישיבות ידועות "מהמיינסטרים" ולשמע ספסלי לימודם סמרו שערות הראש.

למראה פני אחד מראשי הישיבות הללו שמתפתל בהסברים מפולפלים בניסיונו לסבר את אוזני בני ישיבתו בשכנוע מדוע שלא ללכת חלילה "לקרב" (המקלדת נשרפת כשמנסים להקליד מדברי ההבל אז עצרנו כאן).

כפי הנראה מבין הוא אל נכון את המצב העגום בהנחלת השקפת התורה בקרב בני הנוער לאחר האביב הליטאי החוגג עתה בר מצווה, ומרגיש הוא בצורך לשכנעם בשפתם. (עד כאן דברים תוך לימוד זכות על אותו מרבץ תורה ידוע...).

מכאן תצא הקריאה שלשה עשר שנים לאחר הסתלקותו של אותו צדיק, דרך רבותינו בנפשינו היא, ובה תלויה כל קיומנו. פורקי עול ומשתפי פעולה מקצה המחנה פועלים כל העת להמיט אסון, ובמיוחד בתקופה זו, כאשר עולם התורה והיהדות עומד על נפשו בשעה קשה וגורלית זו. נעמוד על נפשינו לשמור את אותה חומה אשר שמרה עלינו בכל הדורות, ובה החזקנו חרף כל הנסיונות בכל תהפוכות הגלויות השונות.

וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף חלוצי צבא (ל"א ה') ופרש": "וימסרו" - להודיעך שבחן של רועי ישראל כמה הם חביבים על ישראל עד שלא שמעו במיתתו מה הוא אומר (שמות ט"ז) "עוד מעט וסקלונג" ומשמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין לא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן.

הקשה על כך מרנא החת"ס זיע"א מדוע אמר איפוא שדברים אלו מודיעין שבחן של רועי ישראל, והלא לכאורה יש בדברים אלו משום שבחם של ישראל.

ועוד מה שבח הוא זה שעד שלא שמעו במיתתו היו מוכנים לסקול. ומי יישב זאת עפ"י מאמר חז"ל: "אמר אביי האי צורבא מרבנן דמרחמין ליה בני מתא לאו משום דמעלי טפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא" (כתובות ק"ה:).

דהיינו אם ראית תלמיד חכם שכלל בני עירו אוהבים אותו, אין זה מעלה, אלא מחמת שאינו מוכיחם על עוונותיהם, ואדרבה גנאי יש בזה. ולכן כל זמן שהיה משה רבינו מוכיחם לא מרחמין ליה בני דורו, וכאשר נודע להם כי קרב זמן מיתתו נכנע ליבם, או אז הבינו כי את טובתם ביקש כאשר הוכיחם.

ולפי"ז שפיר כתב רש"י להודיעך שבחן של רועי ישראל דייקא, כי העובדה שבחיי חיותו אמר מרע"ה עוד מעט וסקלונג מוכיחה שנהג משה רבינו כמנהיג המוכיח את צאן מרעיתו, ומנהיגם כראוי על דרך האמת והצדק.

לפני י"ג שנים אזל גברא דמסתפינא מיניה. בנותן עניין להביא בזה את תוכחתו האחרונה שנכתבה בדם ליבו בשנה האחרונה לחיי חיותו. והיו הדברים לצוואתו לדורות:

"באשר סוד ויסוד קיומו של עולם התורה וציבור היראים בחיי תורה ויראה על טהרת הקודש מתוך התבדלות מוחלטת מכל חיי ומושגי העולם החילוני של פורקי עול תורה, על כן יש למחות ולהזהיר מפני כל מיני מגמות מבחוץ לשלוח יד בפח השמן הטהור שמייסדים "מסגרות מיוחדות לחרדים" שיהיו תחת שליטתם המלאה ועפ"י רוחם, ובכלל זה כל מיני מסגרות ומסלולים של שירות לאומי אזרחי וצבאי שתכליתם ליצור מקומות מיוחדים שמגבשים קיבוץ של חרדים הכפוף לפורקי עול לשליטתם ולתרבותם.

וכן מעודדים כל מיני מכונים ומכללות להכשרות ולימודים חיצוניים של תארים ותעודות ושל לימודי אקדמיה וכדו', אשר יכניסו שאיפות זרות הקלוטות מבחוץ, ובידוע כמה נלחמו גדולי ישראל בצוק"ל נגד כל "מוסד

מו"ל: מד תקשורת | עורך: יחיאל גוטליב
עריכה לשונית: י. פלסנר השבחת טקסט
טל' המערכת: 02-3132154

שלוחה 1 - מחלקת פרסום | מייל: APS023132154@gmail.com
שלוחה 2 - מחלקת תוכן | מייל: AT023132154@gmail.com
שלוחה 3 - וועדה רוחנית | מייל: AVR023132154@gmail.com

© כל הזכויות שמורות • בהוראת מרן עמוד ההוראה שליט"א: המגזין טעון גניזה

המבחר

מגזין איכות של שעת קורת רוח בהווה תורתית
מבט מובחר על סדר יומה של היהדות הנאמנה
כותרות נבחרות בהשקפת התורה
להתענג בתענוגים באספקלריה מובחרת
לבחור בתורה, להתחבר לעולמה

ממשיכים!

עשה תרומתך קבע -

דמי אחיר

כ"ו-כ"ח
תמוז

להצלת אחינו הזועקים אלינו

עשה תרומתך קבע

וקנה לך חלק בהחזקת קבע ובהצלת משפחה

250

ש"ח לחודש

תמיכת קבע במשפחה

500

ש"ח לחודש

תמיכת קבע איתנה במשפחה

1,000

ש"ח לחודש

החזקת משפחה בקביעות

100

ש"ח לחודש

עזרה קבועה למשפחה

180

ש"ח לחודש

שותף קבע בהחזקת משפחה

מקימים נעת הו"ק באשראי או בבנק

הו"ק בנקאית קוד מוסד 21168

או בטלפון *3957

בעמדות נדרים פלוס

ובעמדות קהילות

*3957

ניתן לקבל קבלות לפי סעיף 46

פרשת מטות

הפרה בנדרה שלא לשמוע כלי שיר

כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו (פ"ל פי"ד). מהא דכתיב 'לענות נפש' למדו חז"ל שהבעל אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש, וכדתנן (נדרים ע"א ע"א) ואלו נדרים שהוא מפר דברים שיש בהם ענוי נפש, אם ארץ ואם לא ארץ, אם אתקשט ואם לא אתקשט כו'. וברמב"ם (פ"ב מנדרים ה"ה) כתב מה הן עינוי נפש, וסיים 'וכן כל כיוצא בזה', וצ"ב מאי כוונת הרמב"ם במה שהוסיף 'וכן כל כיוצא בזה'.

ויל' עפ"י מש"כ בעל הטורים כאן שאם נדרה שלא לשמוע כלי שיר בעלה מפר לה שחשוב כנדרי עינוי נפש כדאיתא במו"ק (ט' ע"ב) שאף הזקנות נהנות מכלי שיר כו', ולפי"ז יש לומר שזהו כוונת הרמב"ם במה שכתב 'וכל כיוצא בזה' דהיינו לאתויי נדרה שלא לשמוע כלי שיר. ויש לעיין בדברי הטור (יו"ד סי' רל"ד) שכתב דברים שיש בהן עינוי נפש ולא הזכיר אם נדרה שלא לשמוע כלי שיר, ובב"י ושו"ע (שם סעיף ס"ב) הזכירוהו, וצ"ע מדוע לא הזכירו הטור והלא בפירושו עה"ת כתב שזהו בכלל נדרי עינוי נפש.

ובעיקר דברי בעל הטורים צ"ב שהרי קי"ל (נדרים י"ג ע"ב) שאין הנדרים חלים על דבר שאין בו ממש, ולכאורה נדר שלא לשמוע כלי שיר הרי זה נדר בדבר שאין בו ממש, ויל' בשני אופנים, האחד שנדרה הנאה מכל כלי שיר שבעולם. והשני שנדרה אזנה משמיעת כלי שיר, וכעין מה שמבואר בגמ' שם שאם אמר 'אסור פי לדיבור' נחשב נדר בדבר שיש בו ממש.

מלחמת מדין עפ"י בי"ד של ע"א

וישלח אותם משה אלף למטה לצבא אותם ואת פינחס בן אלעזר הכהן וגו' (פ"ל א"א פ"ו). איתא בגמ' (סוטה מ"ג ע"א) 'אותם' אלו סנהדרין, ומשמע שהכוונה לסנהדרין גדולה של שבעים ואחד. ומובא בשם מרן הגר"ז זצ"ל שהקשה מדוע צריך לזה סנהדרין של שבעים ואחד. והנה מבואר ברמב"ם (פ"ב מאיסור"ב ה"י) שהריגת בנות מדין היה מדין

תקלה וכדין הריגת בהמה הנרבעת, וכן הוא ברמב"ן כאן, ובדין הריגת בהמה משום תקלה כתב במנ"ח (מצוה ל"ה סק"ד ובמצוה ר"ט סק"ח) שצריך בית דין של כ"ג כהריגת הרובע, ומבואר מדוע לא מספיק בית דין של שלשה כדיני ממונות, אולם עדיין צ"ב מדוע היה צריך בי"ד של שבעים ואחד.

ויש לומר בזה עפ"י מה שייסד בחי' מרן הגר"ז (פ"ה מסנהדרין ה"א) שמה שמינוי כהן גדול צריך בי"ד של שבעים ואחד אין זה מתורת דין אלא משום שמינוי כהן גדול תלוי בכל ישראל ובדבר השייך לכל ישראל הבי"ד של שבעים ואחד הם הבעלים על זה יעו"ש בכל דבריו, ולפי"ז יש לומר שמלחמת מדין שהיתה בתורת נקמה וכמו שנאמר (לעיל פסוק ב') 'נקום נקמת בני ישראל', הרי זה ענין השייך לכל ישראל, ולכן היה צריך סנהדרין של ע"א שהם הבעלים לענין דברים השייכים לכל ישראל.

שריפת טירות מדין

ואת כל עריהם במושבותם ואת כל

טירותם שרפו באש (פ"ל א"א פ"י).

שמעתי להעיר מדוע הוצרך הכתוב לומר ששרפו את טירותם והרי זה נכלל במה שאמר ששרפו את כל עריהם שמכיון ששרפו את כל הערים ממילא גם הטירות בכלל. ויש לומר עפ"י מה דאיתא בספרי ש'טירותיהם' היינו בתי עבודה זרה שלהם, וכן מבואר בתרגום אונקלוס שתרגם 'בית סגדתהון' [ועי' רש"י בפירוש הראשון]. ולפי"ז שריפת הטירות היה בה קיום דין מיוחד מלבד שריפת כל הערים, ששריפת כל הערים היתה מדין המלחמה והנקמה, אבל בשריפת הטירות מלבד שגם זה היה חלק מהמלחמה היה בזה גם קיום דין של שריפת בתי עבודה זרה שנצטוו ע"ז כמו שנאמר בפרשת ראה (דברים פ"ב פ"ב) 'אבד תאבדון את כל המקומות', ולכן חילקו הכתוב לשני דברים, שריפת הערים ושריפת הטירות.

פרשת מסעי

גבולות ארץ ישראל

צו את בני ישראל ואמרת אליהם כי אתם באים אל הארץ כנען זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה ארץ כנען לגבולותיה (פ"ל פ"ב). וברש"י, לפי שהרבה מצוות נוהגות בארץ

ואין נוהגות בחו"ל הוצרך לכתוב מצרני גבולי רוחותיה סביב, לומר לך מן הגבולין הללו ולפנים המצוות נוהגות, ע"כ. ויש לעיין הלא חיוב מצוות התלויות בארץ תלוי בכיבוש, ומטעם זה מקום שכבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל אינו חייב מן התורה בתרומות ומעשרות משום שקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא [וכמבואר בגמ' (חולין ז' ע"א) וברמב"ם (פ"א מתרומות ה"ה)] וביאר הרמב"ם (בסוף פ"ו מבית הבחירה) שחיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מחמת הכיבוש וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכיבוש ונפטרה מן התורה מן המעשרות ומן השביעית שהרי אינה ארץ ישראל ע"ש. ולפי"ז הרי נמצא שחיוב מצוות התלויות בארץ אינו תלוי בגבולות שנאמרו כאן אלא בכיבוש. ומצאתי בקובץ הערות (סי' ס"ב אות ג') שעמד בזה ויעוין שם שכתב שלולא דברי רש"י היה אפשר לפרש שהנפ"מ בגבולות היא לענין המצוה לכבוש, שבתוך הגבולים מצוה לכבוש וחוצץ לגבולים אין מצוה לכבוש וע"ש עוד.

עוד היה אפשר לומר שהנפ"מ היא לענין דברים התלויים בארץ המובטחת דהיינו דברים השייכים לקדושת הארץ כמו מעלת הדר בארץ ישראל והנקבר בה שדברים אלו אינם תלויים בכיבוש אלא בארץ המובטחת לאברהם אבינו וכמבואר ברדב"ז (הל' תרומות פ"א ה"ג והל' סנהדרין פ"ד ה"ו), ויעוין בשיעורי הגר"ש זצ"ל (גיטין ח' ע"ב), ולענין זה נאמרו גבולות הארץ.

בגדר מ"ב ערי מקלט

ואת הערים אשר תתנו ללוים את שש ערי המקלט אשר תתנו לנוס שמה הרוצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר (פ"ל פ"ו). יש לדקדק מדוע התיבות 'אשר תתנו לנוס שמה הרוצח' נכתבו לפני ארבעים ושתים עיר. ויש לומר עפ"י מה שמבואר בגמ' (מכות י"ג ע"א) לגבי אם היו מעלים שכר ללוים שיש בזה הבדל בין שש הערים לארבעים ושתים עיר, ומבואר שאותם שש ערים ניתנו בעצמותם להיות ערי מקלט ולכן אין מעלין ע"ז שכר, אבל הארבעים ושתים ערים בעיקרן ניתנו ללוים אלא שנוסף בהן שגם הן קולטות בהם מעלין שכר. ולפי זה מדוקדק הכתוב 'שש ערי המקלט' - אשר תתנו לנוס שמה הרוצח, שאותם ערים ניתנו בעיקרם לנוס שמה רוצח, ואח"כ אמר 'ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר' שגם הם קולטות אבל אינן כמו שש הערים וכמש"נ.

כִּי נָשָׂם נְשָׁאֵלֵנוּ

לקראת צום תשעה באב שייהפך במהרה לששון ולשמחה
מכבי כאן בשבילכם עם

קו פתוח בנושא רפואה והלכה

מענה הלכתי על ידי מורה הוראה ורופא מומחה

הגאון הרב יעקב אייזנברג שליט"א

ד"ר מרדכי יוסלסון - מומחה לרפואת המשפחה

ימים רביעי וחמישי - ה', ו' באב | 20:45-21:45 | בטל' 077-9219383

כָּל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם זֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׂמְחָתָהּ

לשירותכם תמיד מובילי השירות:

ר' שלמה לוי 0527167058 | ר' משה דיקשטיין 0527133813 | ר' משה הורביץ 0527685022

מצטרפים עכשיו למכבי *4535

לא יחל דברו

בעמלה, מניין ירק זה חי, הוא יונק את הברכה ממקורה.

כשאדם מבין מה זה הדבר. הוא מבין את ערך כוח הדיבור, וביותר את כוח דיבור התורה, ממילא לא יחל דברו, הוא מברך בתורה תחילה, ואינו פוגם בקדושתה והשפעתה.

הגיע גביר גדול מחו"ל בטיסה פרטית להתייעץ עם מרן הגריש"א זיע"א לאחר שהסתיימו זמני קבלת קהל, אמרו לו אין כניסה, הוא התחנן על נפשו לאחר שטרם כ"כ. והמליץ על עצמו בכך שמחזיק הוא את ישיבת מיר ולחץ להכנס בכל זאת, הוא נכנס, וראה את רבינו הגדול זיע"א רכון על תלמודו. הגביר משמיע קולות מזיז כיסא מכחך בגרונו, ואין תזוזה. רק ניגון הלימוד המתוק מתנגן בקול רם.

בדידי הוי עובדא בעבר נשלחתי בשליחות דחופה לאוהל שרה הדלת היתה נעולה, ניסיתי דרך החלון במשך כארבעים דקות להפריעו וללא הועיל, פעם שאלתי את הרבנית ע"ה האם הוא לומד חברותא עם מישהו אז היא אמרה לי 'כן, עם רש"י הקדוש'.

הגביר יצא, ואמר 'תשובה לא קיבלתי, אבל למדתי לקח לכל החיים מהי התמדה'. כי הם חיינו.

באייר תשכ"ז הכריזה מצריים על יציאה למלחמה, יהודי א"י היו שרויים במתח וחרדה עצומה, כולם הבינו שמלחמה זו תהיה עקובה מדם, נשמעה אזעקה ופילחה את הלבבות. כולם רצו לחפש מקום מקלט, והגאון רבי משה אלישיב שליט"א למד בכולל במאה שערים ורץ למקלט בו שהה מרן זיע"א היה זה לילה נורא, כולם היו בסערת רוחות, לפתע פנה אלי אבא ואר יש לי תירוץ על הרמב"ם והרצה בפני קושיא ותירוץ בדברי הרמב"ם שהטרידו את מוחו, האמת שלא הבנתי כלום באותה העת, אבל ראיתי לכל ימי מהי השליטה העצומה העל אנושית גם במצבים אלו. זוהי שקיעות וגדלות בתורה.

ומכאן הלקח אלינו להבין ערכה ומעמדה של תורה, ולברך בתורה תחילה.

חשבנו אולי להוסיף, לא בירכו בתורה תחילה, שלא הבינו שכל מה שיש לאדם בעולמו זה מכוח הברכה של התורה, גם זה כלול בחוסר הערכה לתורה. ולדעת שמה שאין זה כי חסר בתורה, אז יש מלחמות, ואין הגנה. התורה היא מקור הברכה, לא צריך להבין את זה, פשוט רואים את זה

לפני שלשה עשר שנים בימי בין המצרים כבה אורו של עולם כפי שהתבטא עליו סביו מרן בעל הלשם זצוק"ל במכתבו אשר נכתב למרן הבן איש חי.

זה הדבר אשר ציוה ד', בדרך כלל זה הדבר אמור על דברים ממשיים עליהם ניתן להצביע באצבע, בפסוק זה אנו למדים על כוח הדיבור, המילה שלך, ונודיק, זה מציאות. האדם מצווה 'בל יחל דברו' שלא יחלל את דיבורו.

דאמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב (ירמיהו ט, יא) מי האיש החכם ויבן את זאת דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים, ולא פירושו עד שפירושו הקב"ה בעצמו דכתיב (ירמיהו ט, יב) ויאמר ה' על עזבם את תורת וגו' היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכין בתורה תחלה (נדרים פא.).

וכתב הר"ן (שם) מדכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורת מכלל דליכא דידע להדורי טעמא אלא קודשא בריך הוא בלחוד ומצאתי במגילת סתרים של הר"י יונה ז"ל דקרא הכי דייק דעל שלא ברכו בתורה תחילה אבדה הארץ דאם איתא על עזבם את תורת כפשטא משמע שעזבו את התורה ולא היו עוסקין בה כשנשאל לחכמים ולנביאים למה לא פרשוהו והלא דבר גלוי היה וקל לפרש אלא ודאי עוסקין היו בתורה תמיד ולפיכך היו חכמים ונביאים תמהים על מה אבדה הארץ עד שפרשו הקב"ה בעצמו שהוא יודע מעמקי הלב שלא היו מברכין בתורה תחלה כלומר שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ שיהא ראוי לברך עליה שלא היו עוסקים בה לשמה ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה והיינו לא הלכו בה כלומר בכונתה ולשמה אלו דברי הרב החסיד ז"ל והם נאים ראויין למי שאמרם.

חשבנו אולי להוסיף, לא בירכו בתורה תחילה, שלא הבינו שכל מה שיש לאדם בעולמו זה מכוח הברכה של התורה, גם זה כלול בחוסר הערכה לתורה. ולדעת שמה שאין זה כי חסר בתורה, אז יש מלחמות, ואין הגנה.

התורה היא מקור הברכה, לא צריך להבין את זה, פשוט רואים את זה.

הביטו וראו את עמלי התורה, את היגיעים

תורמים 20 ש"ח 12 x

ונכנסים להגרלה על

50,000 ש"ח

ההגרלה תתקיים אי"ה ברח ניסן תשפ"ו

הגרלות בונוס יערכו אי"ה בי' אב תשפ"ה

תורמים עכשיו ונכנסים להגרלה:

0722588330

כל הגולה כמדורת אש

**מעצר נפשע של שלושה אברכים מיקירי קרתא דירושלים והשלכתם לכלא
הצבאי בעוון לימוד תורה * מעצרו הוארך עד לדין הבא שיתקיים ביום ראשון
הבעל"ט * גל מחאות אדיר בכל רחבי הארץ * בדרך התורה נלך לקדש שם שמים**

מ. רושגולד

התורה הרב הגאון רבי אברהם ארונבסקי שליט"א את רבותינו מרגן ורבנן גדולי ישראל שליט"א על המעצר הנפשע, כאשר רבותינו שליט"א מורים על חובת המחאה כהוראתם הברורה של רבותינו הגדולים מרנא הדרכי שמואל ומרנא רבינו אשר הכהן זצוקללה"ה, והטוו את דרכי הפעולה.

מרגן עמוד ההוראה הגאון רבי עזריאל אויערבאך שליט"א שדבר מעצרו של גיבורי החיל הובא לידיעתו התבטא בחריפות רבה ואמר: "זו שעת השמד כפשוטו. עומדים לעקור הכל, הדברים נעשים בהסכמה מבישה של מי שקוראים לעצמם חרדים. הכל מבינים היום שמרגן ר' שמואל זצ"ל בעיניו הצופיות למרחוק התריע וזעק מפני הסכנה הגדולה הזאת. ואחריו

עורך הדין מטעם 'הוועדה' החל לפעול לייצוג התיק, תפילין ספרים ותשמישי קדושה הוכנסו לתאיהם, וכלל רבני הוועדה להצלת עולם התורה פתחו בפעילות נמרצת למול אסירי עולם התורה ובני משפחותיהם.

הידיעה הקשה התקבלה בעולם התורה בכאב ובזעם רב, תוך שהיהדות החרדית מבטיחה כי לא תנוח ולא תשקוט עד להסרת האיום המונף על בני הציבור החרדי, והסרת ידיהם הטמאות של ראשי השלטון מראשם של אסירי המערכה.

הוראת גדו"י שליט"א

במקביל עדכן יו"ר הוועדה להצלת עולם

ביום שלישי בשבוע זה התפשטה הידיעה כי רשויות השלטון מנסה שוב להלך אימים על כלל בני היהדות הנאמנה וביצעו מעצר נפשע של שלושה אברכים מופלגים בני עליה - גיבורי חיל הרה"ח רבי אלעזר צדוק בן ליבא גיטל מרים קויפמן שליט"א, הרה"ח רבי דוד מנחם בן רבקה צירל מינצברג שליט"א, והרה"ח רבי אריה מרדכי בן מרים רבינוביץ שליט"א, אשר נענו לקריאתם של רבותינו הגדולים זצוק"ל ויבדלח"ט לפני שנים רבות בדבר האיסור לשותף פעולה עם גזירת השמד לגיוס בני הישיבות ולהתייצב בלשכות הגיוס.

המעצר התבצע ביום שלישי לפנות בוקר לאחר שאסירי עולם התורה השתתפו במחאה בעיר 'הוד' שם מתקיימות מידי יום הפגנות ומחאות כנגד הניסיון הנואל לחלל את קברי ישראל בבית העלמין העתיק שבעיר.

כפי שדווח ב'המבחר' במהלך המחאות המתקיימות, מפעילה המשטרה אלימות קשה ומכה את המפגינים באכזריות רבה, כמו גם מעצרים של אסירי עולם התורה לווה במראות קשות של אלימות ברוטאלית קשה, כשלאחר מכן הוסגרו לידי המשטרה הצבאית ונלקחו למעצר בכלא דן.

לא ננוח ולא נשקוט

עם היוודע דבר מעצרו הנפשע נכנסו רבני 'הוועדה' להצלת עולם התורה לעובי הקורה והגישו את כל הסיוע הנדרש לאסירי עולם התורה ובני משפחותיהם, תוך הבטחת כלל הצרכים הנדרשים לקראת שהותם מאחורי סורג ובריח.

בני ברק

ירושלים

קויפמן שליט"א, לבל ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים.

הכנת כלל בני היהדות לקראת מעמדי המחאות האדירות.

גל המחאות האדיר

יום רביעי היה היום בו נקבע לפתוח את גל המחאות האדיר שיזעזע את כל ארץ ישראל ת"ק פרסה על ת"ק פרסה, להרעיש עולם ומלואו כנגד הגזירה הנוראה הקורעת כל לב, ולנוכח מעצרים של נזרי הבריא.

מוקדי המחאות האדירות נפרסו על פני רחבי הארץ, כשהרבבות מתפרסים בירושלים בשני מוקדי מחאה מרכזיים על פני הכניסה לעיר ובצומת הרחובות בר אילן - שמואל הנביא, בהמשך נפתח מוקד מחאה נוסף בצומת הרחובות שפע חיים - גולדה. בבני ברק בשלושה מוקדים מרכזיים בכביש גהה תחת גשר קוקה קולה, לאורך רחוב ז'בוטינסקי, ותחנת הרכבת הקלה בפתח תקווה. בצומת שילת שבמרכז הארץ, בצומת ראש פינה שבצפון. ובעיר בית שמש בשני מוקדים מרכזיים בכביש 10 תחת שכונת חפציבה בעיר, ומשם יצאה תהלוכה

הדיון בעניינים

בצהרי יום רביעי, התקיים דיון משפטי בעניינים של אסירי עולם התורה, אשר הועמדו לדיון בפני שופט צבאי.

רבני הוועדה להצלת עולם התורה שנכחו בדיון ציינו בפני כתב 'המבחר' כי במהלך הדיון נראה לעין כל נחישותם ואומץ רוחם של שלוחי דרחמנא ושלוחי דידן, אשר הפגינו רוממות ונאמנות לקיום השליחות עליה הופקדו לייצג נאמנה את עמדת היהדות בעמידה על משמר הדת.

בסיום הדיון הוחלט על הארכת מעצרים עד לדיון הבא שצפוי להתקיים ביום ראשון הקרוב. הציבור הקדוש מתבקש להעתיך בתפילה להצלחת אסירי עולם התורה הרה"ג רבי דוד מנחם בן רבקה צירל מינצברג שליט"א הרה"ג רבי אריה מרדכי בן מרים רבינוביץ שליט"א והרה"ג רבי אלעזר צדוק בן ליבא גיטל מרים

מרן ר' אשר זצ"ל. חובה לעמוד על נפשנו לביטול הגזירה הנוראה - גזירת הגיוס.

בשעות הצהריים התקיים כינוס במעונו של הגאון הגדול רבי יונה זלושינסקי שליט"א למען הארגון החשוב 'איגוד בני התורה הספרדים', כאשר ראש הישיבה שליט"א נשא דברי מחאה חריפים לאור מעצרים של גיבורי החיל ולקראת המחאות האדירות ברחבי הארץ (ראה מסגרת). בשלב זה פתחו בהיערכות מוגברת לקראת שרשרת המחאות, ולאחר התייעצויות במעונם של גדולי שליט"א התקבלו דרכי הפעולה וצעדי המחאות החריפים.

במשרדי הוועדה נערכה התייעצות חירום לקראת המחאות האדירות בכל רחבי הארץ, והחלו להתארגנות בהולה במקביל להעלאת הדברים קמיה רבותינו שליט"א.

בשעות הערב פרצו מחאות על ידי אנשי הישוב הישן בערים ירושלים ובית שמש, כאשר המוני מוחים הגיעו בגופם להשמיע את זעקתה ומחאתה של היהדות החרדית.

מבזקים מיוחדים נשלחו בכדי להודיע לכל על השערוריה הגדולה בדבר מעצרים, ולצורך

לעבר כביש 38 עורק ראשי זה נחסם לחלוטין, וברחוב נהר הירדן - לב הרמה.

המדרגה להיות נצמדים לד'

החל משעות הבוקר של יום רביעי הסתובבו ברחבי הערים החרדיות רמקולים בהם נשמעה קריאתם של מרגן ורבנן שליט"א לבוא ולהשתתף במחאות האדירות להרעיש עולם ומלואו.

לאחר תפילת מנחה בהיכל ישיבת גרודנא נשא ראש הישיבה הגאון הגדול רבי משה שמידע שליט"א דברים חריפים בהם אמר: "הבאנו לביל שבת את הגמ' בסנהדרין (סד.), שהגמ' מדברת על התביעה שהיתה על עם ישראל. מצד אחד נצמדים לבעל פעור, ומצד שני, רק דבקים בה' אלוקים. רש"י מבאר שדבקים זה פחות ממצב של נצמדים, זו היתה התביעה. כאשר השאיפה והדרישה היא כמובן, להיות נצמדים לה' אלוקים. איך קונים את זה? איך קונים את המדרגה להיות נצמדים לה' אלוקים?"

"מה שעומד בפנינו עכשיו, זה אחד הכלים להחדיר בלב את ההרגשה הפנימית הזו, כל אחד, ברוך השם, משתדל לקנות זאת בבית מדרש, בשקיעות בלימוד, בהבנה, בהתמדה בלימוד, ובתפילות, אבל יש בפנינו עתה כלי גדול לקנות עמוק בלב את ההרגשה הזו להיות נצמדים לה' אלוקים. כאשר המצב בחוץ, שנצמדים לכחי ועצם יד, ונצמדים לכך בכל הכוחות ממש. המלחמה היא להראות להפך שיש ציבור גדול שזועק ונצמד לה' אלוקים."

"ומהי ההגדרה בזה? יהושע זכה להיות המנהיג של כלל ישראל. ליהושע היו הרבה מעלות, נער לא ימיש מתוך האוהל. כתוב בחז"ל שהוא לא שכח את תורתו, אבל מכח מה הוא זכה. כתוב במדרש, כפי שכולם יודעים מכח שסידר את הספסלים בבית מדרשו של משה רבנו."

"מה מונח בזה? זה לא רק מדה של חסד. זה נקרא להיות נצמדים לה' אלוקים. לדאוג שכל מי שרוצה להתקרב למשה רבנו, יהיה מוכן לו הדרך. מיד כשהוא מגיע, לא צריך לעשות שום דבר, הוא יוכל מיד לקבל תורה ממשה רבנו. זה נקרא נצמדים. לחשוב על כזו דקות, לחסוך ממי שבא ללמוד ממשה רבנו חצי דקה או פחות מזה, כדי שיוכל להתקרב למשה רבנו יותר, זה נקרא נצמדים. וזה מה שאנחנו זועקים. לעורר, לעורר את כולם. לא רק לדאוג לעצמנו, כמו שראש הישיבה ר' שמואל התווה את דרכנו. אלא לעורר את כולם ולזעוק, היו לא תהיה! כולם צריכים להיצמד לה' אלוקים. לדאוג לכולם, לעורר את כולם, להראות לכולם עד לאן הגענו שתורה מושפלת ונמצאת בסכנה עד כך."

"זו המשימה המיוחדת. זה הכלי הגדול לקנות מעלה זו, וכמו שברוך השם הציבור הקדוש פה אמון, ללכת בראש כולם, לחמם את כולם,

כי לא תשכח מפי זרעו

"המחאה היום - חובה גמורה!"

דברים שנשא רבינו הגדול מרגן ראש הישיבה זללה"ה לאחר פטירת רבינו הגדול מרגן הדרכי שמואל זיע"א לחיזוק המחאות שנערכו באותם ימים + הדברים נמסרו במעטו ביום כ"א אדר תשע"ח

נמשיך בדרכו. ולכן ההפגנה של היום חשובה מעל ומעבר. וברור שכל מי שיכול, עליו להשתתף בהפגנה היום."

דברים נוקבים שנשא רבינו הגדול זצוקללה"ה בפני בחורים שעלו למעטו

ההתכנסות פה בו זה בחשש ביטול תורה! כי לפי המצב כל אחד היה צריך להבין לבד את החובה הגדולה להשתתף בהפגנה אפי' בלי לשאול שאלות. ההפגנות קודם כל זו הוראה ברורה הייתה של הראש ישיבה זצ"ל שצריך להרעיש בכל התוקף, וכל מי שהיה לו עיניים פקוחות ראה את התועלת הגדולה של ההפגנות. אם במשך חמש שנים עצרו מעט מזעיר - מלבד העצורים בהפגנות האחרונות שזה נושא אחר לגמרי, שזה היה מלחמה שהם רצו לשבור את הציבור שלנו וב"ה הציבור החזיק מעמד ולאסירי עולם התורה יש זכות גדולה גדולה מאוד.

דברתי פעם כאן בעבר באריכות על התועלת של ההפגנות, אבל היום זה לא עת לדבר. היום זה עת לעשות. אבל מה שצריך לדעת שההפגנה של היום, הערך שלה עולה על כל ההפגנות של עד היום. כל אחד מבין שהחילונים, וגם קרובינו, יושבים ומצפים - הנה המנהיג עלה למרום, הציבור יחלש. ולכן היום זה חובה גמורה להראות שהראש ישיבה עלה למרום, אבל ההוראות שלו נשארו, והציבור ימשיך בדרך שהוא הורה לנו, וב"ה שהוא השאיר הוראות ברורות, והיום זה חובה מעל ומעבר שהציבור ישתתף וכל הציבור יראה שאנחנו לא נזוז ואנחנו נמשיך את הדרך.

"למעשה אני חושב שהדברים שלי מיותרים. משום שכל אחד שיתבונן כאן יבין את הערך הגדול של ההפגנה היום. כל ההפגנות היה להם ערך גדול מאוד. כל מי שהיה לו עינים פקוחות ראה שחוץ מהקידוש ד' שהיה בהפגנות, שזה גם דבר חשוב, גם מבחינת התועלת המעשית היתה תועלת שלא תשוער."

"אם במשך חמש שנים עצרו רק מעט מזעיר, העצורים האחרונים זה היה משהו אחר לגמרי. זה היה מלחמה שניסו לשבור את הציבור שלנו, ולכן גם ההפגנות ההם היה חשיבות מעל ומעבר, וב"ה הציבור הראה בהפגנות האלה שהוא מוכן להכל. לקבל מכות. לקבל בואש. ובעיקר זה זכותם שלא תשוער של אסירי עולם התורה, שהם עמדו נחושים והוכיחו שהם יעמדו נחושים גם הלאה. ורואים את ההשפעה של זה."

"יש עוד להאריך על ההפגנות בכלל. הדבר הראשון זה שב"ה שלא אנחנו צריכים לפסוק את השאלה. אחרי הכל לכל דבר צריך הכרעת גדולים. ויש לנו הכרעה ברורה, והוראה ברורה, איך להתנהג במצבים האלה. באיזה דרכי מלחמה לנקוט. וזה מה שנוגע להפגנות בכלל."

"מה שנוגע להפגנה היום, הערך שלה עולה על הערך של כל ההפגנות שהיו עד עכשיו, כל אחד מבין שצורנו ואויבנו מבחוץ ומבפנים, חושבים: נו, הראש ישיבה עלה למרום, עכשיו הציבור יחלש או מקווים שהציבור יתפורר, וממילא חובה גמורה על הציבור להראות שהדברים הם לא כך."

"אנחנו נמשיך! הראש ישיבה עלה למרום, אבל ההוראות שלו נמצאות כאן! ואנחנו

בית שמש

צומת שילת

ראש פינה

לחלוטין למשך שעות ארוכות בהם הובעה קבל עם ועולם זעקת היהדות החרדית לדורותיה, והוכרז בקול גדול כי כל כלי יוצר עליך לא יצלח. מעמדי המחאות שהתאפיינו בריבוי משתתפים ובמחאות מרהיבים של קידוש שם שמים נחקקו בלב ההמונים שצינו כי מחאות אלו של מחאות ענק בהיקפים גדולים כל כך המתקיימים באותו הזמן בכל רחבי הארץ לא נראו ונצפו במשך שנים, ובכך הועבר המסר המהדהד כי זאת התורה לא תהא מוחלפת ובדרך התורה נלך לקדש שם שמים.

זאת התורה לא תהא מוחלפת

ואכן גל מחאות אדיר שטף את כל הארץ, דרכי הגישה לערים השונות כמו גם העורקים והצירים המרכזיים בתוככי הערים נחסמו

להראות לכולם את הדרך, זו הדרך היחידה שבעזרת השם נזכה לבטל את כל הגזרות, ובא לציון גואל."

האגודה להגנת זכויות האזרח החרדי

שע"י הוועדה להצלת עולם התורה

למצות את הדין עם אותם פורעים. לאחר שמתקבלת הפניה באגודה מבצעים חברי האגודה חיפוש של תיעודים והסרטות שצולמו ע"י מצלמות גוף של האגודה המפוזרות בהפגנה, כמו גם תיעודים ממצלמות רחוב, וממצלמות של אנשים פרטיים. וכך עולה בידם להכין את פרטי התיק ולהביא את הדברים לחקר האמת.

למותר לציין כי ישנה חשיבות רבה להצטייד במצלמות ולתעד כל מקרה של אלימות בשטח, וכן חשוב מאוד לצלם את תגי הזיהוי של השוטרים האלימים, ולשים לב למיקום ולשעה המדויקת בה בוצעה העבירה.

בנוסף מטפלת האגודה במקרי אלימות שונים כמו דריסות מכוונות ע"י רכבי עוברי אורח וכן עבירה על החוק ע"י פעילי אירגוני הצלה שמסרבים להגיע לקריאה בשעת הפגנה ולהעניק טיפול כפי שהם מחויבים עפ"י חוק.

טל: 03-919-9053 כתובת דוא"ל: A039199053

האגודה להגנת זכויות האזרח החרדי הוקמה ע"י הוועדה להצלת עולם התורה לאחר מקרי אלימות קשים שחוו המפגינים מצד המשטרה במקרים חוזרים ונשנים. לאור זאת הורו רבותינו להתחיל לפעול בהגשת תביעות במח"ש כנגד שוטרים אלימים, בכדי לרסן את אלימותם ופעולותיהם הנפשעות ולמנוע מקרים דומים לבל ישנו.

כמובן שעצם קיומה של האגודה יש בה ממידת ההרתעה ונתינת המעצור בפני אי אלו המתנהלים באלימות, כאשר פעולות אלו וגוף מאוגד זה עומד בעוכריהם ומונעם ממעשיהם הנלוזים. לאגודה' הוגשו עשרות תלונות ע"י המפגינים ולאחר בירור וטיפול בכל מקרה

ע"י חברי האגודה הוחלט להגיש על חלק מהתיקים תביעות למח"ש תוך מתן הראיות הנצרכות לביצוע העברות ע"י השוטרים. כמו כן כמה מהתיקים המטופלים עומדים לקראת הגשת תביעה אזרחית באמצעות עורך דין מובחר הפועל מטעם האגודה, בכדי

עמו אנוכי בצרה

מחזקים עכשיו את אסירי עולם התורה "שלוחי דרחמנא ושלוחי דידן"

הרה"ג רבי **דוד מנחם מינצברג** שליט"א
הרה"ג רבי **אריה מרדכי רבינוביץ** שליט"א
והרה"ג רבי **אלעזר צדוק קויפמן** שליט"א

לשליחת מכתבי חיזוק
שיועברו אליו ע"י הוועדה

ניתן להעביר בדרכים הבאות
פקס: 079-5599500
אי-מייל: m028000611@gmail.com

כל כלי יוצר עלייך לא יצלח וגו'

הוועדה להצלת עולם התורה

"בשעת השמד אין חשבונות! זה הקב"ה כתב בתורה שלו וכך חינו אותנו בכל הדורות שאין כזה דבר לשתוק!"

כינוס חירום התקיים לאחר היוודע מעצרת הנפשע של אסירי עולם התורה במעונו של הגאון הגדול רבי יונה זלושינסקי שליט"א בבני ברק למען 'איגוד בני התורה הספרדים'

שעות ספורות לאחר היוודע דבר מעצרת הנפשע של אסירי עולם התורה שליט"א בעיר יהוד, התאספו אברכים ומרביצי תורה במעונו של ראש הישיבה הגאון הגדול רבי יונה זלושינסקי שליט"א ברחוב נחמיה בבני ברק, לכינוס חירום למען 'איגוד בני התורה הספרדים'. ראש הישיבה שליט"א נשא דברי חיזוק חוצבים לחיזוק ציבור בני התורה על חובתנו בשעה זו ולעמידה על משמר התורה והיהדות בכל עוז.

בדבריו אמר ראש הישיבה שליט"א: את איגוד בני התורה הספרדים הקים מרן ר' שמואל זכרוננו לברכה ומי שהמשיך לתמוך בזה היה ר' אשר זכרוננו לברכה, זה מהדברים שנוסדו בהררי קודש, והם עוסקים בנאמנות ובמסירות במלאכת הקודש הזאת.

כל זה הכרחי וחינוי מול התעמולה השקרית שנעשית פה כל הזמן, ומול גזירת השמד וההתבוללות, מי שיכול כמה שהוא יכול צריך לתת את לבו לעזור ולתמוך במה שהוא יכול.

כשיש כל כך הרבה בלבול ומוסרים בידיים לשמד רח"ל צריך לעמוד בגבורה בלי התבטלות ובלי כזבים ולהכריז ד' הוא האלוקים! וכשיש קול גדול וחזק זה משפיע עוד ועוד, השתיקה וחוסר המעש זה הנזק הכי גדול שאומר לכולם אוזלת יד במקרה הטוב, והשלמה והסכמה וניחוחתא במקרה הגרוע.

חייבים לעמוד ולזעוק ולהתריע לכל מי שיש לו עדיין משהו יראת שמים בלב! לברוח בין היחיד ובין הרבים ולהתרחק משאול תחתית של עקירת רוח ישראל וכל האידישקייט של כל הדורות, זה לא נפק"מ מי שלומד ומי שלא לומד, כולם קיבלו תורה מסיני ומשועבדים להקב"ה.

וכאן עומדים בזדון וברשע עם תוכניות בכוונה תחילה לעקור את הכל, והכל נעשה רח"ל בהסכמה ובשותפות עם כל מיני דתיים למיניהם. וכי בגלל שאין לנו כעת את ר' אשר זכרוננו לברכה ואת ר' שמואל אז מותר לנו להרפות? לעשות את עצמנו כאילו הדבר לא נוגע אלינו? אנחנו מפחדים מהם? מפחדים מהם ומהמונים? ומכל המשתפי פעולה הדתיים, לא. איננו מפחדים מהם!

הקב"ה רוצה שאנחנו נעמוד חזק ונעשה מה שבכוונתו והוא יציל את בניו מרדת שחת. הוא יציל את בניו מלהימסר בידי הרשעים

הדורות לשטוף אותו לא יעזור להם.

הם מזהים עוד חולשה! ולכן אנו רואים גם כן את כל המעצרים שעוצרים בני עליה, כי רואים עוד חולשה ועוד חולשה. מה אנחנו צריכים לענות על זה, עוד יותר מוטלת עלינו החובה לעמוד בכל כוחנו, אין חשבונות! בשעת השמד אין חשבונות! מלחמה לד' בעמלק אין חשבונות! צריכים להילחם וזו חובתנו, על רוחניות ועל התורה אנחנו חייבים להילחם. זה הקב"ה כתב בתורה שלו וכך חינו אותנו בכל הדורות שחייבים להילחם!

אין כזה דבר לשתוק! מה יהיה ואין יהיה? אין חשבונות, אתם צריכים לעשות, אנחנו צריכים לעשות, ואז הקב"ה יעשה את שלו. צריכים לזכור כל הזמן, יש לנו הבטחה מאדון כל שאתם בני ישראל לא כליתם' והתורה לא תשתכח ובסוף התורה וכלל ישראל ינצחו.

וכעת שעות המבחן עלינו, אין שתיקה. בין אם זה הארגונים הקדושים שעוסקים בהצלת נפשות, ובין אם זה כל הציבור שצריך לעמוד ולזעוק ולמחות, מה זה לעצור ולאסור בני עליה?? מה זה צריך להיות, אין תורה בישראל? אין כלל ישראל?! הכל נמסר בידי העסקנים ובידי שלטון הרשע? לא יקום ולא יהיה!

ואם אנחנו נזעק, באמת, לא משפה ולחוץ אלא נזעק באמת מתוך הלב, אז בהכרח שיהיה לזה רושם, גם למטה וגם למעלה והקב"ה יהיה בעזרנו.

ופורקי העול שכל מטרתם היא לעקור כל זיק של עם ישראל רח"ל ככל הגויים בית ישראל. התורה לא תשתנה לעולם, אנחנו עבדי ד', זה המציאות של חיינו. מול כל הגלים של השקר והמרמה של אנשי כזב שבגדו בא-לוקי ישראל ומוכרים את כל עם ישראל לשמד, ולא אכפת להם, עם התפתלותיות, התחכמויות וערמומיות כביכול עומדים לימין הבני תורה והם מובילים את בני התורה לשמד ולכליון רח"ל.

ואמת אחת שנשמעת בקול חזק וברור, דוחה הרבה מהשקר והבלבול. והיא חייבת להישמע וכולנו חייבים להתאחד למען המטרה הזאת.

כל מי שיכול ומבין, והלב שלו מבין את חובתנו בשעות האלו, ד' הוא האלוקים, הוא המלך והאדון של הבריאה, לא משנה כמה שקר יש בבריאה, לא משנה כמה כח של הרע ושל הרשעים מתגבר והולך ד' הוא האלוקים, רק הוא המלך, הם כלום.

הם מנסים לשלוט בכלל ישראל, לא משנה לנו כל הסיבות שבעולם, הקב"ה הוא מעל לכל הסיבות. יתברכו כל העושים והמעשים במסירות שבאמת מקריבים את עצמם בכל ליבם, ונזכה שכולם יתכוונו לכבוד שמים בלבד וממילא איש לחבירו יאמר חזק. כל מי שיכול לתמוך ולחזק את הארגון הקדוש הזה כדי שיוכלו להמשיך במלאכת הקודש להציל ולהציל ולעמוד על נפש כלל ישראל.

ומובטח לנו שכלל ישראל ישאר לעד עם התורה. הקב"ה הבטיח על כלל ישראל והוא הבטיח על התורה, מול כל הגלים שניסו בכל

שבוע הספר במכון משמר הלכה

הודעה משמחת לרגל שבוע הספר:
- מכירת הסטים שע"י קרן 'אור לנתיבות' יוצאת לדרך -

כל ספרי

מורינו הגאון הגדול
רבי משה מרדכי קארפ שליט"א

במכירת סטים מסובסדת ביותר
לציבור שוחרי תורה והלכה
כולל משלוחים עד בית הלקוח

משמרת מועד 13 כרכים:

ברכות ב"כ
שבת ג"כ
סוכה
ביצה
חגיגה
בבא קמא ח"א
גיטין
נדרים
סוטה
מכות

ש"ח 325
במקום ~~455~~ ש"ח

יו"ד משמרת הבית 8 כרכים:

בשר בחלב
תערוכות
טבילת כלים
הגעלת כלים
תולעים ודגים
בישולי עכום- יין נסך
משמרת תרומות
- ביעור מעשרות
יחוד

ש"ח 239
במקום ~~295~~ ש"ח

יו"ד כללי 15 כרכים:

נדה ב"כ
שמיטה ב"כ
אבילות ב"כ
קיצור אבילות
בשר בחלב
תערוכות
טבילת כלים
הגעלת כלים
תולעים ודגים
בישולי עכום- יין נסך
משמרת תרומות-ביעור
מעשרות
יחוד

ש"ח 505
במקום ~~610~~ ש"ח

או"ח ב' הלכות חג בחג 13 כרכים:

ימים נוראים
ארבעת מינים
יום טוב ב"כ
חול המועד
סוכה
שמחת תורה
חנוכה
פורים
פסח
ספירת העומר - שבועות
בין המצרים
ראש חודש
(הלכות פורים משולש - אזל
כרגע מהמלאי)

ש"ח 480
במקום ~~565~~ ש"ח

או"ח א' 12 כרכים:

הלכות שבת
בשבת ד"כ
הלכות יום ביום
ברכות ד"כ
הלכות יום ביום
תפלה ד"כ

ש"ח 456
במקום ~~540~~ ש"ח

להזמנות:
מכון 'משמר הלכה'
053-3183691

ניתן לשלם באשראי

כולל
משלוח
עד הבית

סדרת הספרים המלאה

במחיר 1350 ש"ח במקום ~~2120~~ ש"ח

*למעט הלכות פורים משולש

הגאון רבי נח אליהו ציטרנבום שליט"א
לדגל יום היארצייט לדבינו מרן הגר"ש אלישיב זיע"א

לשעה ולדורות זאת התורה לא תהא מוחלפת

המסורה לנו לבנינו ונלך כולנו בדרכי שמואל בהדרכת ובהכוונת רבותינו שליט"א, ומי שעדיין לא זכה, יתעורר ויעורר את עצמו ויזכור היטב היטב כי כל עוד הנר דולק יכול לבוא ליטול ולזכות לו ולמשפחתו ולהמשך דורותיו לטוב לו ולהם כל הימים.

ופשוט וברור שכל היסודות הנ"ל נוגע לכל אחד ואחד במצבו ועבודתו הפרטית, ותמיד יכול לעלות ולהתעלות לרום המעלות ולהיות כמלאך המתהלך בין בני אדם, בכל מצב שהוא נמצא כל הנר דולק הגם שמסביבו הכל חשוך יש ביכולתו אפשרות לתקן.

וכך אמר רבינו הגדול בהספידו את מרן הגר"ש זיע"א במלאות י"ב חודש, "ואני רגיל בעניי לומר, כי הקב"ה מזמן לנו מפעם לפעם גדולי עולם כדי שלא ישתרש בלב ח"ו כאילו ירדת הדורות זה חוק שלא יכול להיות אחרת, וכאילו זה ח"ו גזירת הכתוב, הקב"ה מראה לנו מפעם לפעם שתמיד שייך להגיע להשגות גבוהות גם בדורינו, הקב"ה מזמן לנו ענקים וגדולים מזה נלמד ונתעורר שאם אדם משתעבד בכל לבו וכחו לקב"ה עם כל תמצית נשמתו וחיו אזי הוא מגיע לגדלות נוראה, הכל תלוי בנו עד כמה אנו חיים את זה.

ובאמת הקב"ה נתן למרן זצוק"ל שלזכרו אנו מתכנסים אריכות ימים ושנים הכל בכדי לחזק ולקיים שישאר לכלל את מה שהיה וכמו שהיה, ללא שום שינויים וללא ויתורים, ומזה נלמד ונתחזק, ובודאי הקב"ה רוצה שנמשיך ונשמור על הכל, על כל מה שראינו, וזו החובה המוטלת עלינו פשוטו כמשמעו להמשיך ולקיים את הדברים ולהתאמץ בזה עד תכלית כוחות הנפש.

לא בחינם השאיר לנו הקב"ה אדם גדול שכזה אדם שהיה דוגמא חיה ממש של דבקות בתורה ושל קיום התורה, של עמל התורה לשמה ושל יראה, שהיה דבוק בקב"ה בכל תנועה ובכל דיבור ומחשבה, וכל דבר היה נמדד ונשקל אצלו אם זה מעצם דברי התורה ואם זה רצון הקב"ה, וכשזה כך זה נותן לו יותר כח לשמור ולהחזיק בדברים הגדולים ולשמור עליהם מכל משמר.

שהקב"ה זיכה אותנו באדם הגדול בענקים שחי בדורנו ובקרבתו חובה עלינו להיות מושפעים מן הדוגמא החיה שהיתה לנו עינינו להתאמץ ולהתחזק בכל כחנו ונפשנו."

שכבר חלף כמאה שנה והדור חסר, ונוסף לזה בדור האחרון ההסתר פנים ההולך וגובר והחושך אשר יכסה ארץ ובכל זאת עמד רבינו הגדול זיע"א לא נתרפה ולא נחלש אלא עמד ונתחזק וחזק את הכלל עמו והעמיד לדור האחרון דעת תורה ברורה נקיה וצלולה בכל עניי האידישקייט, עיני כולם רואות ותמהות ושמוחות מהתרגשות והזעקה נשמעת מאליה מי ילד לי את אלה, אה"נ שהדור חסר דמויות הוד נוראה כאילו חלפו עוד הרבה שנים, אבל הדור לא חלש זאת התורה לא תהא מוחלפת ההבטחה האלוקית והנצחית "כי לא תשכח" חיה וקיימת וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול.

וכן היה בשלהי חורף תשע"ח אחרי הסתלקותו בסערה השמימה של רבינו הגדול זיע"א ונראה כאילו ח"ו שהכל אבד וחרב, וחששו מה יהיה וכו' וכו' אמנם הציבור הקדוש וכן כל יחיד ויחיד שזכו לדעת ולחיות למעשה את האמת הפשוטה שהקב"ה תמיד חי וקיים "ואחרי ככלות הכל לבדו ימלך נורא" והתורה הקדושה היא נצחית, ונכון שהנסיון קשה והטשטוש גובר, וזכינו לראות בחסדיו ית' שהכל ממשיך ופורח ביתר שאת וביתר עוז, וזכינו שהכהן הגדול מאחיו רבינו אשר ב"ר בנימין זאב זצוקללה"ה שקיבלה ומסרה ונשא בעול הגדול והכבד ובס"ד התרבו הקהילות ובתי המדרשות ההולכים בדרכי שמואל, וכן עתה שנמצאים בשנת האבל הכבד להסתלקותו של מרן ראש הישיבה רבינו אשר זצוקללה"ה נתחזק כולנו ולא נתפעל, ולא נזוז כמלא הנימה מהדרך

בחורף שנת תשע"ב כשרבינו מרן הגר"ש אלישיב זצוקללה"ה כמעט ולא תפקד ואח"כ כשנכנס לבית חולים יצא לי הרבה פעמים לשמוע מרבינו ה"דרכי שמואל" זיע"א ושוב לחזור ולשמוע כמה וכמה פעמים והדברים היו רשומים אצלי ואלו תורף דבריו: 'אוי הרב אלישיב חולה וחלש חסר בעולם התמדת התורה שלו שתגן עלינו יראתו ותורתו'. ואז היה תקופה אחרי שהרב אלישיב כתב מכתב נגד השבועון הנודע, והדבר קצת נפרץ ע"י אנשי דלא מעלי, שלא היה אכפת להם לקרר את כלל ישראל בעבור נגיעות פוליטיות וכו', ואז חזר ואמר לי אחרי זמן: חסר את ההשפעה של הרב אלישיב בדור, וכך היה כסדר בערך באותו נוסח, ואז התחיל הבעיה שהבג"ץ הטמא הוריד את מעמד של תורתנו אומנותו וכו' ואז בר"ח אדר רבינו כתב את המכתב המפורסם הראשון בתקופה ההיא נגד כל דיבור ופשרה בנושא זה, וגם אז חזר ואמר חסר את התורה והכח של הרב אלישיב, וכך בקיץ תשע"ב אמר זה ברבים בשעה שהיה עצרת מרכזית נגד גזירת הגיוס, והיה בכיכר השבת ב-ים עיה"ק באשמורת הבוקר אמר רבינו: אם מרן הרב אלישיב היה בבריאיותו אף אחד לא היה מעיז להעלות על דעתו לדבר בענין פשרה בחוק הגיוס... - עברה שנה מפטירתו ויצא לי לטייל עם רבינו ואמרתי לו: כבר עוד מעט עובר שנה מפטירת הרב אלישיב, מיד ענה לי רבינו כרגע כמימרא: נראה כאילו עבר כבר מאה שנה ממה שקורה במצב הרוחני של הדור. ואח"כ כשהיה מעמד סיום הש"ס ועצרת זיכרון מרכזית באותה שנה האריך רבינו זיע"א לתאר את תקופת הרב אלישיב שהיה המגן של כלל ישראל בתורתו ויראתו והיה עומד נגד כל פרצה בכל כח התורה שלו ומכווח הגדול אין פרץ ואין יוצאת ואין צווחה.

כידוע שלא היה שום שמץ של גזמא בדברותיו הברורים של רבינו זיע"א, ואחרי כל זאת: שנאבד וחסר את השפעתו של הרב אלישיב ונראה

גליון זיכרון

במלאת י"ג שנים
מהעלות הענן בהסתלקות
רבינו הגדול עט"ר
מרנא הגר"ש
אלישיב זצוקללה"ה

פניני המקרא

הרה"ג רבי אפרים זאב מאיר שליט"א

**אִישׁ כִּי יִדָּר נָדָר לֵה' אוֹ
הַשְּׁבַע שְׁבַע לְאִסּוּר אִסּוּר
עַל נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ
כָּכָל הַיָּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה**

ביאור מיוחד העלה מרנא החת"ס זיע"א לבאר מילת "נדר לה", ע"פ הגמ' (שבועות ט.) גבי שעיר ר"ח שנאמר בו "לה", שמדבר על חטא שאין מכיר בו אלא ה' [דהיינו טומאה שלא נודעה לאדם]. נמצא שהביטוי "לה" משמעותו דבר שלא מכיר בו אלא ה'.

ולפי"ז מחדש החת"ס שגם כאן רימזה התורה דין מי שגמר בליבו לנדור נדר - שחייב לקיימו אע"פ שלא הוציא בפיו, ולכן נחשב 'נדר לה', היינו נדר שאין מכיר בו אלא ה', כיון שהיה במחשבה בלבד, וזה שמצווה התורה "ככל היוצא מפיו", ולא כתבה "כל היוצא" אלא "ככל", היינו כמו כל דבר היוצא מפיו - שמחוייב לעשות.

**נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחֵר
תֹּאסֹף אֶל עַמּוּקָהּ: וַיִּדְּבֶר
מֹשֶׁה אֶל הָעָם...**

על מה שציוה משה את העם כפי שאמר לו הקב"ה, כתב רש"י (ממדרש תנחומא) "אלו רצה משה

משה שומרים על כלל ישראל לבל יחטאו, וא"כ היה מקום למשה לחשוב לעכב את נקמת מדין, ובכך לחיות עוד כמה שנים בשביל שיהיו עוד כמה שנים שעם ישראל יישמר מלחטוא ומסטיה מהדרך, וזה הרבנותא שמשה לא עשה כן, דאם יש מצוה לעשות - עושים, ואין שום חשבונות של 'הצלת כלל ישראל' ודאגה לכלל וכד' למול ציווי ה', וכמו שאמר מרן הרב מברסק זיע"א 'אין אנו אפטרופסים על התורה', מה שצריך לעשות - עושים ללא חשבונות, ואפ' שכביכול יש חשבונות של רוחניות שאם יעשו דבר מסויים 'ורויח' משהו רוחני, וזה העמיד משה שמול ציווי ה' אין מקום לשום חשבון.

**אֶת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתֵּנוּ
מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֶת שְׁלֹשׁ
הָעָרִים תִּתֵּנוּ בְּאַרְצָךְ כְּנָעַן**

בגמ' מכות (ט:) הקשו אין

לחיות כמה שנים היה חי שאמר ליה הקב"ה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף תלה הקב"ה מיתתו בנקמת מדין אלא להודיעך שבחו של משה שלא אמר בשביל שאחיה אעכב נקמת בני ישראל מן המדינים" היינו שהיה יכול לעכב את נקמת מדין בשביל שיחיה עוד כמה שנים, והתמיהה עולה מאליה, וכי זה שלא עירב נגיעות אישיות אל מול ציווי ה' - רבותא היא אצל משה. והרי הגמ' (ברכות לג:) מעידה דיראת שמים מילתא זוטרתא אצל משה, ומה רבותא כאן שלא עירב נגיעות.

וייסוד לדורות לימד מפרשה זו הגאון האדיר רבי מאיר סולוויצ'יק צוק"ל, הנה משה אומר [דברים לא כט] "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון וסרתם מן הדרך וגו'", היינו דעצם חייתו של משה שמרה והגינה על כלל ישראל שלא יחטאו, נמצא שחיוו של

יתכן שבא"י ובעבר הירדן אותו מספר ערי מקלט בו בזמן שבא"י היו תשעה וחצי שבטים ואילו בעבר הירדן רק שנים וחצי שבטים. וביארו חז"ל ש'בגלעד שכחי רוצחים'. ולכא' הדבר אומר דרשני, הכיצד ניתן לומר מראש שבגלעד יהיו רוצחים רבים, ואין 'החליטה' התורה שיתרבו שם הרוצחים.

ולביאור הענין, הרחיב ביסוד נוקב הגאון הגדול רי"צ הלוי דינר זצ"ל, הנה כשביקשו בני גד ובני ראובן לרשת את עבר הירדן, אמרו "גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו", ופרש"י "חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם שהקדימו מקניהם לטפם". למדנו, שהחשיבו את ממונם יותר מהדאגה לבניהם ובנותיהם, ועיקר הדגשתם הייתה על הדאגה לצאן ולא לעתיד הילדים.

מעתה מבואר, מאחר ששבטים אלו לא החשיבו מספיק את העמדת עתיד ילדיהם, שוב היה ניתן לצפות מראש כי העדר הדאגה והחינוך - ישא בכפיו תוצאות נוראות, ויגרור רח"ל ריבוי רוצחים בקרב בני אותם השבטים, למרות שמעיקרא הפגם היה קטן, מ"מ גם פגם קטן כזה יכול להסב נזקים עצומים לדורי דורות.

פנינים קצרים

תשעת הימים

שומא עלינו להתבונן במהות המנהגים בימים אלו, וכ"כ הלבוש (תקנ"א ס"י) "יש אומרים שאפילו הנוהגים שלא לאכול בשר ויין, מותרים הם בתבשיל שנתבשל בו בשר, שהרי לא נהגו כן משום איסור אלא כדי לצעורי נפשיה קא מכין, ולא משום אבל ושמחה לבד, דא"כ אבל אחר למה לא אסורו בבשר ויין, אדרבה מצוה הוא להשקותו יין כדי לשכח צערו ולנחמו, אבל כאן מצוה הוא שלא להתנחם אלא להרבות אבל, כדי שיזכור ויצטער על חורבן ירושלים, הלכך תבשיל של בשר מותר, דטעם בשר ולא ממשו אינו משכח צערו". עוד כתב (ס"א) "ונוהגין לבטל השחיטה מראש חודש עד התענית, כדי לזכור החורבן ולהרבות האבל, שהוא עיקר הטעם בכל חומרי המנהגים שאנו נוהגים".

**זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה
ה' אֶת מֹשֶׁה... כָּל דְּבַר אֲשֶׁר
יָבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ**

לשון 'חוקת התורה' על הגעלת כלים ביאר מרנא החיד"א (נחל קדומים אות ט) כיון דלרבנן (פסחים מד:) הגעלת כלי מדין חידוש הוא, כיון דבעלמא נותן טעם לפגם מותר, לכן נקט 'חוקת'.

מוצאייהם למסעייהם על פי ה'

כתב השל"ה הק' (פר' מסעי אות י') "מי שמכתת רגליו והוא גולה למקום תורה והולך ללמוד, אז מסע שלו על פי ד', לכן היו הראשונים מתגרשים מביתם לילך ללמוד תורה, ובפרט רבי שמעון בן יוחאי וחבריו ותלמידיו, וסימנך 'צא ולמד' (ראה סוכה ה א, ועוד)".

מישנה רבינו יוסף שלום

מ. רושגולד

שהגיע שליח מהרב וולבה זצ"ל לשאול את רבינו מרן הגרי"ש זצ"ל האם להענות לבקשה שמבקשים ממנו לבוא לשאת דברי חיזוק בפני חיילים ב'נח"ל החרדי' אחרי שהתנגדו רבותינו נחרצות לדבר זה ונלחמו בו בכל כוחם אבל כעת שהדבר כבר קיים אולי אין מניעה מלחזק את מי שנמצא שם, והשיבו רבינו זצ"ל: תשאלו את רבי שמואל אויערבאך!

פעם אחרת אמר: "הם רוצים להנחיל לנו את 'תרבות יון'. ומה זה תרבות יון? הפקרות ופריקת עול!"
(גדולה שימושה עמ' תקנ"ז)

תשאלו את רבי שמואל...!

סיפר אחד שהיה נוכח בשעת מעשה

במשך עשרות שנים עמד רבינו הגדול עטרת ראשינו זללה"ה בפרץ לגדור את הגדרות במשמר התורה והיהדות, למרות אחיזתו בפלך השתיקה הכל ידעו את דעתו משנתו ומורשתו וחרדו וחלו מפניו, בימי חייו עמדו המשנים ופורצי הגדר השונים וידם על התחתונה עדי אשר אזל גברא דמסתפינא מיניה.

סופר 'המבחר' ליקט כעמיר גורנא דברים יסודיים שנאמרו ונכתבו ע"י רבינו הגדול מפיו ומפי כתבו ונחקקו בספר - משנתו ומורשתו לדורות.

"זהו ביקש לבן לעקור את הכל!"

במשך הזמן כששוחח רבינו על המסלולים השונים של הקורסים ללימודי חול, שנפתחו חדשים לבקרים במגמה להוציא את האברכים מלימודם ושאר הפיתויים שהוצבו לפתחם של אברכי כוללים ובני ישיבות, היה רבינו מתבטא אודותם ואומר: "זהו ביקש לבן לעקור את הכל! הם רוצים לעקור כליל את כל היהדות".

"לפני ולפנים"

זכרונות נינו חביבו הרה"ג רבי אברהם סמט שליט"א

למעלה מפ"ה שנים היה הסבא בשיא תקפו וכוחותיו מה שהיה תפקידו באותה העת הוא רק לשהות עמו בביתו בלילות שלא יהיה לבדו.

למרות שהוא מעולם לא העיר לאיש והתייחסותו התמידית היתה במאור פנים חרדנו מפניו לא העזנו לדבר עמו מילה והרגשתינו היתה מורא ופחד מתוך יראת הכבוד. הרגשה זו היתה לוותה אותנו ולא חלפה גם לאחר שנים רבות עת שהינו

גם ברבות הימים מלווה אותי התחושה של "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא".

יראת הכבוד

באלו שנים זכיתם לשהות במחיצתו? היה זה לפני כעשרים שנים עת התחלתי לשהות בבית הסבא מרן זצוק"ל ומה שבלט מיד שלמרות גילו המופלג בהיותו כבר

במלאות י"ג שנים להסתלקות רבינו הגדול מרן זיע"א נועדנו לשיחה מקיפה עם נינו חביבו הרה"ג רבי אברהם סמט שליט"א אשר ניאות לחלוק עמנו מזכרונותיו אודות השנים הרבות בהם שימש בקודש פנימה.

בפתח השיחה בוחר איש שיחינו לשתפינו ברגשותיו אותם חש תמיד בעומדו לפני סביו זצוק"ל: תחושתי בכל אותם השנים בהם הצטופפתי בצילו היתה כי זכות מיוחדת נפלה בחלקי בבחינת לפני ולפנים כאשר בכל עת

"ואני אומר, שאם לא תהיה ברירה והם לא יוותרו לנו, נפסיק לקחת כסף מהמדינה!"

בשנת תשס"ד נבלה נעשתה בישראל, כאשר גורמים משולי המחנה משתפים פעולה עם ההשתלמויות... עליתי לרבינו על זה כמה וכמה פעמים, והדבר חרה לו במאד. וביותר כאב את פרסומיהם שמשרד החינוך עומד לדרוש השתלמויות לכל מלמדי התתי"ם אף במוסדות הפטור, ועל כן כבר אין מה לעשות בזה. נזעק על כך רבינו וכאב מאד את מעלליהם, כפי שהביע ברבים בתוך מכתבו...

באותה עת סיפר לי רבינו את המעשה הנודע, וכה אמר: אתה יודע שלפני עשרות שנים היתה את הגזירה בפטרבורג שגזרו על ילדי התתי"ם ללמוד את השפה המדוברת, עלו אז החפץ חיים ביחד עם ר' חיים בריסקער ור' מאיר שמחה בעל האור שמח, ועוד, אל בעלי ההחלטות, והחפץ חיים פרץ בבכי מר בפניהם וביכה את הסכנה על החינוך הטהור של ילדי ישראל. ועל ידי כך נתבטלה הגזירה. וסיפר רבינו, כי מסופר ששאלו את אותו שר אם הבין את דברי החפץ חיים, ואמר שלא הבין את מה שדיבר אבל הבנתי את שפת הלב. ראיתי את הדמעות.

והוסיף רבינו ואמר, שם היה מדובר על גזירה ללמוד את השפה, אפילו לא גזירה של הוספת שעה של לימוד חול. אבל זה היה שאלה עקרונית, של התערבות חיצונית בתכני הלימוד, ועל זה הכריעו גדולי ישראל כי היו לא תהיה, ואם לא יצליחו לבטל את הגזירה אז יסגרו את התתי"ם! ועל זה בכה החפץ חיים מעמקי לבו הטהור, ובחסדי שמים התבטלה הגזירה.

והנה עתה, על מה מדובר, לא מאיימים

אתונא" שאלו את ה"חכימא דיהודאי" רבי יהושע בן חנניה: "מילחא כי סריא, במאי מלחי לה?" - מלח כשהוא מבאיש, במה מולחים אותו כדי לשומרו? והוא ענה להם: "בסילתא דכודנייתא" - בשליא של פרידה. שאלוהו: "ומי איכא סילתא לכודנייתא?" וכי יש שליא לפרידה? הרי פרידה אינה יולדת! ענה להם רבי יהושע: "ומילחא מי סרי", ויכוח זה שבין רבי יהושע ל"סבי דבי אתונא" טעון ביאור.

והביאור הוא, שהתורה הקדושה ברית מלח עולם היא. כשם שהמלח מקיים את הדבר שנמלח בו ושומרו מסירחון, כך התורה נאמר בה: "כי בי ירבו ימך" היא שומרת את האדם מריקבון ומיישון.

אמנם, פילוסופי היוונים טענו כי "המלח סרי", התורה הקדושה כביכול התקלקלה. אי אפשר להשתמש בה כמלפנים כי זמנים אחרים כיום, וצריכים לעשות תיקונים בדת כדי שתתאים התורה לצורת החיים הנוכחית. והן אמנם ראינו שגם מבני אחינו היו

פה על סגירת התתי"ם, לא מדובר פה על קנסות ומעצרים, - מדברים פה בסך הכל על הכספים ותקציבים [שגם לקיחה זו ביסודה אינה לכתחילה כי אם 'דחוייה'...] ועל זה כבר באים להתפשר! - שומו שמים!!

והוסיף הרב'ה זצ"ל ואמר: "ואני אומר, שאם לא תהיה ברירה והם לא יוותרו לנו, נפסיק לקחת כסף מהמדינה!!" (רישא דגלותא ח"ד עמ' פ"ג)

מחאה על גזירות החינוך

דיברתי עם רבינו ולפתע עבר רמקול, ושאל רבינו: מה אומרים שמה. ואמרתי: ...עושים הפגנה מחר על הגזירות על החינוך. והגיב: "זייער גוט!"

(מפי האיש עמ' רנ"ב)

התורה נצחית ולא תשתנה

מובא בגמ' (בכורות ח' ע"ב) ש"סבי דבי

מיד שפקח עיניו השליך מעליו את השמיכה והתגבר כארי. לאחר שנטל את ידיו וברך ברכות התורה המשיך ליהי רצון שקודם הלימוד ותוך כדי אמירתו התיישב ופתח את הגמרא, וכשאמר "כי השם יתן וכו'", כבר היה מסיר את המשקפיים מעיניו, וללא הפסק מה"הי רצון" היה מתחיל בניגונו המתוק והערב של לימוד הגמרא במשך שעות ארוכות עד הגיע זמן שחרית. אחד הדברים

גליון זיכרון

במלאת י"ג שנים מהעלות הענן בהסתלקות רבינו הגדול עט"ד מרנא הגר"ש אלישיב זצוקלה"ה

בלילות ומה שזכו עיניכם לשזוף בשהותכם במחיצתו

ברשותכם, אתאר מעט את תחילת לימוד סדר הלילה וכך נבין עד כמה היה גדול צמאנו לכל תיבה ותיבה בתורה הקדושה. בשעה שתיים וחצי בלילה קם משנתו,

במחיצתו מחמת מרחק שנות האור שחשנו מהגדלות הנוראה שראו עינינו.

מקשה אחת של תורה

נבקש לשמוע אודות התמדתו הנודעת

שיצאו 'לתקן' את הדת, מה שנקרא 'רפורם' ובקשו לקרוע את הגדרים והסייגים ולהכניס בתורה זמורות וזרות, ובאמת אז, באותם ימים, ההבדל לא היה ניכר, עד שעברו דורות וראינו מה עלה בתלמידיהם ובבניהם.

זו היתה תשובתו של רבי יהושע בן חנניה: אם רצונכם להרכיב כלאים בתורה הקדושה, הרי שתהיה התורה כביכול 'כדונייתא'. כשם שהכודנייתא, שהיא פרידה הבאה מסוס וחמור, אין לה שליא ואינה מסוגלת להוליד, כמו כן תהיה התורה הקדושה, שחלילה לא יהיה לה המשך.

כי התורה הקדושה נמשלה למים - 'קול ה' על המים' ומים אינם מקבלים שום שינויים, כמו שאמרו חז"ל על הפסוק 'מים בכסף תתן לי ושתיתי' - 'מה מים שלא נשתנו', כך התורה נשארת לעולם כפי שניתנה בהר סיני, וכיון ש'מי איכא סילתא לכודנייתא', היינו שאי אפשר להכניס בתורה הרכבות ותיקונים, כי אז לא יקום לה דור שני, לכן צריכים לדעת כי 'מלחא לא סרי' - התורה היא נצחית ולא תשתנה.

(מכת'ק - כתבי הגר"ש אבות פ"א מ"א)

על ידי גבהות הלב וקשיות עורף נשארים נאמנים לה' ולתורתו

על המלך יהושפט נאמר 'ויהי ה' עם יהושפט כי הלך בדרכי דוד אביו הראשונים... יוגבה לבו בדרכי ה'', כיון שהיה לו קשר עם אחאב היה נצרך לגאווה, להרגיש בלבו כי מתגאה הוא בתורתו ובמצוותיו, להביט על כופרי ה' מלמעלה למטה. ואת גבהות לבו הכתיבו עליו לכבוד ולתפארת.

גבהות הלב נדרשת לעם ישראל כאשר הם מתערבים בגויים, לא מתרשמים מלעג השאננים, מקיימים את 'אל יבוש מפני המלעגים'. אף שהם למשל ולשנייה בגלותם, נושאים את הקלון על בגדם, מכל מקום מברכים בכל יום בכוונה עצומה 'שלא עשני גוי' ונותנים שבח להש"ת על ה'אתה בחרתנו מכל העמים'. הגאווה הפנימית היא

הגויים שבקרבתם הם חיים.

כאשר רואים שאויבי ה' משתוללים ושומרי התורה אין להם חיוזק מסביבתם, יש לדעת גודל מעלתם ושכרם של אלה שיתאמצו להישאר דבקים בה' ולשמור משמרתו, ומובטחים הם שיתקיים בהם 'בתעות בני ישראל מעלי המה יקרבו אלי לשרתני'. הם המקיימים את העולם, וכל אחד מהם זוכה גם בחלק חבריו. ועל ידי חיוזק התורה נזכה ל'זכרתי את בריתי אברהם', ואחרי שנזכה לקיבוץ גלויות נזכה לבנין ירושלים ולביאת משיח בן דוד בב"א.

(מכת'ק - כתבי הגר"ש אבות פ"ה מ"א)

מסירות נפשו של רבי חנינא בן תרדיון להקהיל קהילות ברבים

הנה רבי חנינא בן תרדיון חי בתקופה קשה לעם ישראל, בימי שלטונו של אדריאנוס קיסר, לאחר חורבן ביתר. אותו קיסר ידע במה כוחם וסגולתם של עם ישראל, ועל כן גזר על ישראל שלא יעסקו בתורה ולא יקהילו קהילות ברבים. אכן עיקר גזירתו היה על תלמוד תורה דרבים, שהרי לא נגזרה הגזירה על היחיד וכל אחד יכול היה ללמוד לעצמו

סלע איתן להחזיק מעמד בכל המצבים. 'במסתרים תבכה נפשי מפני גוה' - מפני גאותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה לנכרים (חגיגה ה' ע"ב).

בד בבד עם מדה זו של 'ויגבה לבו בדרכי ה'' יש להם לישראל בגלותם גם מדת קשיות עורף. על הפסוק: 'ויאמר ה' אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה עורף הוא', דרשו חז"ל (שמות רבה מב, ט) 'והנה עם קשה עורף הוא' - אתה סבור שהוא לגנאי ואינו אלא לשבח, או יהודי או צלוב'. ועל כך אמר יהודה בן תימא: 'הוי עז כנמר' (אבות ה', כ').

מצינו קשיות עורף ועוז רוח אצל אברהם אבינו. למה נקרא שמו אברהם העברי - ש'כל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד' (בראשית רבה מב, ח). ולכן נטע אברהם ארזים, שהם גם כן סמל לקשיות - 'קשה כארז' (תענית כ' ע"ב). לימים הלך יעקב לקוץ הארזים שנטע אברהם אבינו בבאר שבע, ומאותם ארזים זכו לבנות משכן - מקום לשכינה, ונשארו נאמנים לרוח ישראל סבא. על ידי שתי מדות אלו הנרמזות בארז - גבהות לב וקשיות עורף - נשארים ישראל נאמנים לה' בימי גלותם ואינם מושפעים מן

הסעודות בעת שלא אכל או שר את הזמירות תמיד הוא היה מרוכז בלימודו בתנוחה הידועה שלו עם היד על המצח, ואפשר היה לחוש באוויר שמרוכז הוא כל כולו ולא היה שייך להגיש לו את הפתקים עם השמות לברכה.

במוצאי שבת היו מבררים מגישי הפתקים איך ובאיזה נוסח בירך אותם, צר היה לי בכל פעם לאכזבם מחדש ולהסביר שלא היה שייך להכניס השמות לברכה, הם התפלאו 'הרי היית עמו מעל 24 שעות ולא מצאת איזה

רתת ומורא מזה, ומאיך סיפוק ואושר עת אשר עלה בידי למלאות רצונו ולא לאבד שנייה מזמנו.

שהיית במעונו בשבתות לתקופה של שנתיים ימים, פעמים רבות היו אנשים שונים מוסרים בידי פתקים של שמות לברכה, בענייני רפואה, זש"ק וזיווגים, ושאר עניינים נחוצים וחשובים.

בכל שבת חיפשתי הזדמנות להכניס לו את הפתקים ולא עלתה בידי לרוב ניצול הזמן התמידי ללא הפסק של רגע. גם בזמן

המופלאים שראינו אצלו זה שלגודל התמדתו לא היה אצלו מושג של בין לבין בתוך הלימוד כפי שמורגל בקרב המון העם, אלא הכל היה אצלו מקשה אחת של תורה.

התעיף עיניך בו ואינו

זמן לימודו היה 'קודש לד' בלתי לד' לבדו. פסגת השאיפות שלנו אלו שזכו לקרב לקודש במעונו, היתה לראות ולדאוג שלא תלך ולו שניה אחת לריק. ולכן היה לי תמיד

את המניקות הוא ימשוך מהולד! הוא לא הרשה להכניס את התורה אצל הילדים, ואז הוא בטוח כי עתה יתקיים רצונו - "מעצמו הוא מת". והצעה זו נתקבלה, עד שגדל דור שאין בו זקנים ולא נביאים, עד שאין להקב"ה על מי להשרות שכינתו. עד שעל פי דרך השכל, הדורות שאחרי אחז היו צריכים להיות אפיקורסים לחלוטין, עוד יותר גרוע מהדור שלפניהם.

אבל בן נולד לאחז, שאמנם רצה אביו להעבירו למולך, אלא שאמו סכה אותו סלמנדרא וניצל ("לק"ש מ"ב ז'). והנה גם הבן הזה טען "מה העבודה הזאת לכם!" הוא גרס אחרת מאביו - אם רוצים להיפטר ממצרים ומאמר, אז "חובל עול מפני שמן" (ישעיהו י, כז) - "חובל עול של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. מה עשה, נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר, כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו. בדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ, מגבת ועד אנטיפרס ולא מצאו תינוק ותינוקת, איש ואשה, שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה".

וכאשר ארץ ישראל היתה מלאה בלומדי תורה ויודעי תורה, בודאי אותם הזקנים שנתחנכו עפ"י תורת אחז, עדיין לא מצאו את מקומם, לא היה להם שיג ושיח עם נכדיהם. מה עשה חזקיהו - "גירר עצמות אביו על מטה של חבלים" (פסחים נ"ו ע"א), הוא יצר דעת - קהל להשליך את "עצמות אחז", את דעותיו שיטתו וכל השקפתו, עד שכולם - כל חניכיו ותלמידיו של אחז ושיטתו "גררוהו מקברו", השליכו את כל ההשקפה הטועה מאחרי גום.

מי יתן לנו את אותו הכח היום, שיחנך את הדור הצעיר שיקומו ויאמרו לאבותיהם שהתרחקו מדרך התורה, "מה העבודה הזאת לכם" - די לכם לפרוק את עולה של תורה ולעבוד כל מיני עבודות זרות! הגיע הזמן להשיב לישראל את כבודו הראשון, ולומר: "אלכה ואשובה אל אישי הראשון כי טוב לי אז מעתה" (הושע ב, ט).

(מכתי"ק - דברי אגדה פרשת בא)

כנסיות ובתי מדרשות, ואם ימצא איש העובר על פקודה זו - יענש. אבל החוק לא הביא את התוצאות שרצה, יהודי הרגיל להתפלל מנעוריו בצבור וגם אלה שלא התפללו מחמת אונס, גמרו להתפלל ויהי מה, וגם אחרי שנאסרו בבית הסוהר, גם שם התפללו, עד שהחוק נתבטל מאליו... חשב אחז והחליט: יתפללו הזקנים כמה שירצו, אבל

בד' אמותיו, אין זאת אלא שאותו רשע ידע את מעלתו הגדולה של לימוד תורה דברים לעומת לימוד תורה של יחידים היושבים הלומדים לעצמם.

רבי חנינא בן תרדיון ראה בעיניו את גורל חבריו קדושי עליון מעשרה הרוגי מלכות שנהרגו על שהרביצו תורה ברבים, ואז החל ללחום כנגד גזירת אדריאנוס, להראות כי הוא מוכן למסור את הנפש למען התורה. והוא היה נאה דורש ונאה מקיים. כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו, אמר לו רבי יוסי בן קיסמא: "אני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים וספר מונח לך בחיקך, תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש" (עבודה זרה י"ח ע"א). ואף על פי כן רבי חנינא בן תרדיון לא עזב דרכו, כי ידע שעל ידי שמקהיל קהילות ברבים הוא גורם לפריחתה של תורה, ו"כל כלי יוצר עליך לא יצלח".

והנה לגיוני הרומאים אשר מצאו את רבי חנינא בן תרדיון יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים, הביאוהו וכרכוהו בספר תורה ושרפוהו, וחשבו שבהריגתו נחלו נצחון. אבל באמת טעו טעות גדולה. רבי חנינא בן תרדיון הכריז שהוא רואה "גוילין נשרפין ואותיות פורחות באויר", בזה התחילה התורה לפרוח ולהתפשט! עד כדי שכך שאותו "קלצטונירי" - אותו תליין אכזרי - לא היה יכול להחזיק מעמד ואף הוא קפץ לתוך האור.

(מכתי"ק - כתבי הגרי"ש אבות פ"ג מ"ב)

גירר עצמות אביו - מלחמת חזקיהו בהשקפותיו של אחז

אחז שהיה מלך בשעה שארץ ישראל היתה מוקפת שונאים מכל הצדדים, מצרים אשור ארם מואב אדום. וכששמע "נחה ארם על אפרים וינע לבבו כנוע עצי יער מפני רוח" (ישעיהו ז, ב), הוא היה פחדן בטבעו, ופחד מהאומות המבקשים לכבוש את ישראל, וחשב עצה, כיצד להשתוות לאומות העולם. מה עשה, הוציא פקודה לסגור את הבתי

חלון זמן קטן? אך זו הייתה המציאות.

כאבי הגב נמסו למול אהבת התורה

באחת משנותיו האחרונות בהיותו כבר בגילו המופלג, אירע לו שבר באחת מהחוליות המרכזיות בגב דבר שהסב לו כאבים עזים וקשים, בבדיקת רופא הורה הרופא לסבא זצ"ל שישתדל למעט בירידה מהמיטה אך

כבר הניח את הגמרא על השולחן והמשיך בלימודו בתנוחה הקבועה כמימים ימימה בלי לחוש מאומה מכאבי הגב העזים והנוראים שמהם סבל באותם ימים.

גליון זיכרון

במלאת י"ג שנים מהעלות הענן בהסתלקות רבינו הגדול עט"ד מרנא הגרי"ש אלישיב זצוקלה"ה

גם אם הוא נאלץ לשבת שיישב בצורה ישרה בלי לכופף את גבו. והנה בשתיים וחצי בלילה קם הסבא זצ"ל כהרגלו ובקושי רב ותוך כדי שהסתייע בי התיישב במקומו הקבוע על הכסא וביקש ממני אולי יש גמרא חולין קטנה שאוכל לסייע בידו. מיהרתי למלא את מבוקשו ואכן הוא הקפיד על הוראת הרופא לשבת בצורה ישרה, הוא קירב את הגמרא לעיניו, והתחיל ללמוד.

לא חלפה לה רבע שעה ואט אט החל לכופף את גופו לשולחן, תוך דקות ספורות

כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל

שיחה מיוחדת במעטו של הגאון רבי אהרן מיטלמן שליט"א
רב שכונת הפציבה ומרבני מודיעין עילית

מרן זיע"א אמר לי: חסרון ידיעה אינה ראיה

בנימין סופר

שעת לילה קריית אבי עזרי - חפציבה
מודיעין עילית.

אנו חולפים על פני הבניינים המפוארים של בתי המדרש הגדולים "המרכזי חפציבה" "אהל רחל" הממוקמים בשני קצוות השכונה שבמרכזה מתנוססת לתפארה קריית החינוך "דרכי שמואל" בה שוכנים במבנים רחבי ידיים הת"ת המרכזי "תפארת שלום", "גני הבנות חפציבה", הישיבה לצעירים "מעלות התלמוד" ובמרחק מה שוכן גם מבנה בית הספר "בית

יעקב החדש - חפציבה".

שכונה זו שהוקמה לפני כעשרים שנים והתאכלסה לאחר פרשיית פשיטת הרגל הידועה זוכה לענוד פאר לראשה את המרא דאתרא הוותיק מוותיקי מורי ההוראה ויושבי על מדין בבד"ץ חניכי הישיבות שבראשות מרן הגאב"ד הגר"מ גרוס שליט"א - הגאון רבי אהרן מיטלמן שליט"א שהוכתר ומונה בשעתו ע"י רבינו הגדול מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל לכהן פאר ולעמוד על כס הרבנות בשכונה. הגאון שליט"א זכה במשך השנים ליצוק מים ע"י רבינו הגדול מרן זיע"א והנחה והטווה את

דרכו בקרבה יתירה ובטובת עין מיוחדת בכל ענייני הרבנות ועולם ההלכה, במלאת י"ג שנים מעת העלות הענן ניאות הגאון שליט"א לשתף אותנו מקורות דברי הימים ולהכניסנו בבתי גוואי על ההוראות והשליחויות השונות עליהם הופקד במסגרת תפקידו בעולם ההוראה והפסיקה.

במסגרת השיחה המרוממת אנו מתוודעים לשליחות מיוחדת באחת הפרשיות הכלליות שהותירו את חותמם וחוללו מהפכה של ממש בעולם המדע והרפואה וחוות הדעת ההלכתית לדורות.

זצוק"ל שצהבו פניו בכל שלב והתפתחות השכונה. במעמד זה התבטא מרן זצוק"ל בקורת רוח רבה כי כעת ניתן כבר לשנות את שם השכונה, משנבנה המקווה מעתה כבר לא יאמרו השכונה שנפלה, מדובר כבר בעיר ואם בישראל ושכונה מתוקנת כדבעי, לה יאה ונאה השם המפואר של אבי תופשי התורה ומעתה ייקרא שמה שכונת "אבי עזרי".

תהפוכות עולם המדע והרפואה

אין בידינו במסגרת מצומצמת זו להעלות על גליון את מסכת הקשרים העזה של הגאון שליט"א למרן זיע"א אשר סמך ידיו עליו ולזאת אנו בוחרים להפנות את הזקורים ולהעלות סקירה קצרה על אחת הפרשיות עליהם נדרש הגאון שליט"א לבצע מחקר ולהעלות את מסקנותיו בכדי לקבוע את גדרן ופסקן ההלכה.

היה זה בערוב ימיו של רבינו מרן זצוק"ל אותם ימים חווה עולם הרפואה והמדע התפתחות גדולה בתחום הרפואה הבלתי קונבנציונלית, תחום זה התקבל בחשש ובספק בקרב שומרי המצוות אשר לא ידעו לאמוד אל נכון את ההיבט ההלכתי והתורני על כל הנושא, והמותר והאסור בשימוש בתחומי רפואה זו אשר פרצה דרך בעולם הרפואה בכל העולם, עולם חדש של שיטות טיפול ברפואה ובחיי האדם התגלה וכבש את אט מדינות ומחוזות, ושיטות הרפואה והטיפול החדשות התפשטו בכל העולם והתקבלו בתחילה בחילוקי דעות חריפים וגדולים בין הדוגלים בשיטת הרפואה והטיפול הוותיקים לאלו החדשים מקרוב באו, ועולם המדע חווה שינוי היסטורי.

לאור ההתפתחויות הרבות עלתה השאלה הכללית על שולחן רבינו הגדול אשר ביקש ממרן הגאב"ד הגר"מ גרוס שליט"א והעומדים בראש בית דין חניכי הישיבות שבראשותו לעמוד על המדוכה, כאשר הגאון שליט"א אשר ידיו רב לו הופקד על המלאכה בשליחות

יב"א מרן הגאב"ד שליט"א, בכדי לברר את מציאות ותכונות רפואות אלו ושיטות הטיפול החדשות ומגמתן, כדי שיוכלו לפסוק אל נכון ולקבוע את דעת התורה ומדיניות ההלכה בסוגיא זו.

בשבועות אלו לאחר שעסקנו בקורות נביא אומה העולם

שם השכונה "חפציבה" נקבע ע"י אותו קבלין שכעת ברח ונעלם, והתושבים חפצו לשנות את שם השכונה, ובאופן טבעי בקשו להנציח את זכרו של רשכבה"ג רבינו הגדול מרנא האבי עזרי זללה"ה ולקרוא את שם השכונה בקרבה יגדלו עדרים של משפחות בני תורה ועמליה מסלטה ומשמנה על שמו ולזכרו - שכונת אבי עזרי.

כמו בכל ענייני השכונה קטן כגדול, התרגלו התושבים החדשים כי מרן זיע"א מעורה בכל שלב ובכל נידון, וידעו כי על כל שאלה ובעיה הנוגעת לשכונה זו רבינו ידון בה בכובד ראש וביחס אחר ממקומות אחרים. מקום של כבוד וחיבה קנתה לעצמה שכונה צעירה זו בליבו.

בשל כך פנינו על אתר למעונו בכדי לשמוע בעצתו ולהביע את רצונו בשינוי שם השכונה, לאחר שהתקבלו במעונו שטחנו את מבוקשנו ואף הוספנו כי חפצנו לחקוק שם זה שיאפיין את צביונה של השכונה המתקמת לשם ולתפארת.

לתדהמתנו רבינו סירב לכך בכל תוקף ולא נתן את רשותו לשנות את שם השכונה, את הוראתו זו נימק, כי בהיות והכל יודעים בנפילתו המפורסמת של הקבלן, ונקרא המקום בשיגרא דלישנא של כל הציבור החרדי בארץ ובתפוצות "חפציבה שנפלה" בעקבות הנפילה הגדולה אשר הייתה גלים והייתה תקדימית בהיקף הנזק שהתחולל עם פשיטת הרגל של אותו קבלין והשלכותיה על משפחות רבות בהיקף ובסדר גדול גדול זה.

לאור זאת אמר רבינו זללה"ה נתאר לעצמינו כי כעת נשנה את שם השכונה שתקרא מעתה שכונת אבי עזרי, מה יהיה בשיגרא דלישנא של כל העולם, תחת "חפציבה שנפלה" יהיה זה "שכונת אבי עזרי שנפל", לא ייתכן שניתן ידינו לאמירה שכזו, הגם שאין בה ולא כלום ומדובר בשיגרא דלישנא בעלמא, אך יאמרו "אבי עזרי נפל" אי אפשר שתהיה אמירה כזו, לכן לעת עתה איננו מורשים לקרוא בשם זה.

כעת ניתן לשנות את שם השכונה

אותם ימים לא נבנה עדיין מקווה טהרה בשכונה, נתון שהקשה על התושבים שנאלצו ללכת למקווה הממוקם בשכונה הוותיקה יותר, מרחק נסיעה מהשכונה, מה שחייב בשב"ק לצעוד רגלית מרחק הליכה גדול ובתנאים קשים. כיוון שבאותם ימים כל השטחים שבין השכונה לוותיקה לא היו מיושבים והיה עליהם ללכת מרחק רב בהרים ושטחי פרא מאוכלסים בחזירי בר ומרעין בישין.

לאחר תקופה ארוכה ועמל רב ומפרך עלה בידינו לברך על המוגמר בבניית מקווה טהרה מפואר בתוך השכונה, כאשר עם הקמת המקווה המפואר התכנסנו במעונו של מרן

יאמרו אבי עזרי שנפל?

כידוע בתחילת שנות כהונתכם ברבנות ענייני שכונת חפציבה הצעירה כולה נקבעו בהתייעצות עם רבינו מרן זיע"א, נבקש לפתוח על מעורבותו בעניינים אלו

בכדי לסבר את האוזן על מעורבותו והאכפתיות הגדולה של מרן זיע"א בכל הנוגע לשכונתנו, אני נזכר כעת באפיזודה קטנה.

היה זה באותם ימים לאחר פלישת התושבים לדירות ואיכלוסן לאחר פשיטת הרגל הגדולה,

גליון זיכרון
במלאת י"ג שנים
מהעלות הענן בהסתלקות
רבינו הגדול עט"ד
מרנא הגר"מ גרוס שליט"א
אלישיב זצוקלה"ה

ששיבך אומתנו בברכותיו במעלה זו "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל", וקוסם קסמים זה אשר בא בפרשתינו על עונשו הראוי לו, סוקר בפנינו הגאון שליט"א את קורות ונבכי הסוגיא שהתקבלה בחששות שונים שמה מדובר בניחוש או כישוף, אולי זה מדרכי האמורי ואף עבודה זרה.

מרא דשמעתתא

הרב שליט"א ידוע כמרא דשמעתתא בכל נושא הרפואה הבלתי קונבנציונלית, מה התחדש באותם ימים בתחום זה שהביא את הרב שליט"א לצאת חוצץ ולעמוד בראש המתירים? הגאון שליט"א נאנח לשמע הגדרתו, ואומר: "מרא דשמעתתא"? עלי לסבר אוזניים במה דברים אמורים ולהכיר בפניכם את המארי דשמעתתא הוותיקים בתחום. אך לפני שאפרט בנושא רפואה זו עלי לומר שהמרא דשמעתתא בתחום זה הוא הגאון רבי רפאל שמרלר שליט"א מהעיר לייקווד שהוציא ספר "כי אני השם רופאך" שבו לאחר שקיבל הסכמות מגדולי ישראל בארה"ב התיר את העניין ואנוכי רק מקטני תלמידיו. וכעת אכנס לעניין הרחב של רפואה זו.

זאת עליכם לדעת כי נושא הרפואה הבלתי קונבנציונלית מדוברת בקהל במשך שנים רבות.

הפולמוס והוויכוח המתחולל בין דרכי הרפואה ושיטות הטיפול השונות מתמקדות במרכזן בכך שהרפואה הקונבנציונלית מכירה רק בהשפעת כוחות הגוף, ודרכי הרפואה בהשפעה על מערכות הגוף. לעומתן הרפואה הבלתי קונבנציונלית טוענת לדרכי הרפואה דרך הרוח, "רוח איש תכלכל מחלה", ולהשפיע על האדם ומחלתו דרך הרגשות והרוח.

כיום בימינו הפולמוס בנושא זה החליף פנים וגוונים, הכל מטפלים בצורה בלתי קונבנציונלית בתחומים שונים או בצורות הקרובות לזה, ודרכי הטיפול והרפואה בדרך זו התפתחו בצורה יצאת דופן ובקצב מסחרר. לאחר שנכנס בנבכי הסוגיא נגלה כי מדובר בסוגיא עתיקת יומין ודרכי רפואה זו נידונו ובאו בכתובים בכתבי גדולי עולם הדורות הקודמים.

רובם מחולי הרוח כי הוא העיקר

אחד מגאוני הדורות שמתבטא בצורה חריפה מאוד בנושא זה הינו הרמ"ד וואלי צוק"ל אשר היה מגדולי איטליה ותלמיד חבר למרגא הרמח"ל זיע"א.

וכך כתב בדבריו: "בענין החולאים הבאים אל בני אדם, דע כי רובם מחולי הרוח כי הוא העיקר, והגוף הוא הטפל. וכל הרופא החכם בבאו אצל החולה, יחקור על הדאגות, וישתדל להשקיט המית הרוח, או להרחיב את קמיטותו

שיוכל להתפשט בכל הגוף בסדר ובשקט כראוי, כי מזה הרפואה העיקרית, כענין שנאמר "רוח איש יכלכל מחלה ורוח נכאה מי ישאנה". ולכן ידרוש הרופא החכם, אם הדאגה על דבר המותר, יתירנה ותהיה עיקר רפואתו. ואם היא על דבר האסור, יסיחנה מדעתו של החולה בדברים טובים ובדברי נחומים.

ועיקר הכל - לא יקביל פני החולה כי אם בסבר פנים יפות, ויעשה עיקר רפואתו אל הרוח, כי בנקל יעביר רעה מן הבשר שהוא הטפל".

בדבריו אלו מביע הוא את דעת תורתו כי לא רק שיש רפואה כזו, אלא היא עיקר הרפואה לחולי, ומותרת.

הראיות על יחסם המתיר של מאורי הדורות הקודמים לרפואה זו רבות הם, ודבר ברור הוא כי הייתה תעשיה של רפואה בלתי קונבנציונלית גם בימיהם ובהסכמת דעת תורה.

הכל תלוי ברוח העומד בלב

כמו כן בהמשך דבריו מביא על אנשים שאוכלים בשר ויין בצורה שאמורה להזיקם, ואנו רואים אותם בריאים ושלמים, ולעומתם אדם האוכל מעט ואינו ממלא את גופו בדברים המזיקים להתמדת בריאותו, והנה הלה חולה והלה בריא אולם.

והוא תולה את הכל מחמת בריאות נפשו וכוחותיו הרגשיים.

"בעניין מ"ש" שמועה טובה תדשן עצם" וכן להפך "שמועה רעה תיבש גרם" נראה שהיה ראוי לומר: אכילה טובה או אכילה רעה, כי ממנה האדם שמן או רזה.

אלא ודאי האמת הוא, שאין בריאותו של אדם ומשמך בשרו תלויים באכילתו ושתייתו, שהרי מי שרוחו נכאה ונפשו עגומה, אפילו יאכל כל המעדנים והמשמנים שבעולם, לא

יריח כלום ויהיה תמיד דל וכחוש.

והטעם הוא, לפי שהכל תלוי ברוח העומד בלב, שאם יקבל את אורותיו בריזוח ובריבוי, אז יבריא הגוף וישמח ויחזק ואפילו מרגע לרגע, כמו שהוא בענין השמועה טובה, לפי שהכל תלוי בהתפשטות האורות בלב, וממנו לאברי הגוף בלי מונע ובלי סותם.

ואם הרוח נכאה ועגומה לא תקבל את האורות כי באם בצמצום ובדוחק ובצר, אז הגוף יחלה ובשרו כחש משמן אפילו מרגע לרגע, כמו שהוא בענין השמועה רעה.

והראיה, ממעשה ריב"ז עם אספסינוס הידוע. ולפי זה תבין ענין מ"ש החכם "מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים" שהרי העיקר הוא שהלב צריך לאכול הרבה מן האורות השייכים לו כפי מדרגתו, בלי שום דבר רע המונעם ומעכבם, כמו השמועה רעה הדאגה והעצב והחרדה והפחד, שכל אלו הם דברים המסלקים או מעכבים את האורות מן הלב, והגוף נעשה דל וכחוש, לפי שכל חיותו וקיומו מן הלב, ולא לפי ריבוי המאכל, כי טוב לאכול מעט בלב שמח מלאכול הרבה בלב עצב, הה"ד "טוב לב משתה תמיד" ודי למבין".

אין בתורתנו הקדושה מציאות של איני ידע

שיטות הרפואה המכונים "מוח אחד" "שלושת המימדים" ועוד, פרצו באותם ימים לתודעת העולם, וחוללו מהפכה ושינוי של ממש בסל הרפואה ודרכה, וענף הרפואה חווה שינוי מקיף ומהפכני בסוגו.

נתון זה חייב מתן דעת תורה והתייחסות הילכתית ברורה בקרב פוסקי ההלכה ויושבי על מדין בכדי לענות לעם ד' בדבר ד' זו הלכה. בפני דברים חדשים כאלו ובמיוחד עם תחילת התפתחותם והתהוותם מובנת איפוא ההתנגדות הטבעית והחששות העולות כנגד, אך כך ציוונו רבינו הגדול מרן זיע"א כי על דברים כגון אלו אין הדרך הנכונה להסתפק ולהתבסס על חוסר הידע ובדיקת הנתונים ולהוציא איסור גורף, תורתנו אחת נצחית וברורה היא, ולמול כל דבר בעולם עלינו לבחון בראשית את נתונה, ולאחמ"כ לבדוק על פי הנתונים הללו האם הדבר אסור על פי תורה או מותר, אין בתורתנו הקדושה מציאות של איני ידע, ועל דייני ישראל החובה לברר לבדוק ולהכריע עפ"י תורה בהכרעה ברורה ונכוחה.

בדבריו חקק כי חסרון ידיעה אינה ראייה, וכי חובתנו היא לחקור את מציאות הדברים ולאור זאת לבחון את דרכי הפעולה בדרך התורה.

הדן דין אמת לאמיתו

מהי השליחות שהוטלה עליכם בשלב זה והתגובות שהתקבלו?

השתנתה צבע ההילה.

הנפש קולטת בכל זמן

כיצד פועלות שיטות ריפוי אלו?

השיטה אומרת שיש למצוקה כאב או כל תחושה אחרת המופיעה אצל האדם, שורש בכוחות הרוח הגורם ומביא לתוצאה זו, בשל כך יש צורך בראש ובראשונה לחקור אחר שורש הבעיה.

אנשים שעברו כל מיני מאורעות טראומות וכדומה בחייהם, זה יכול להיות בכל שלב בחיים, גם בילדותו של האדם ואפילו קודם לידתו עוד בשהותו כעובר במעי אימו. במקרים רבים האדם אינו מודע לזה, אבל אנחנו יודעים שהנפש קולטת בכל זמן, וכך חוקרים אחר שורש הנקודה, ועל מה יושבת מצוקתו של המטופל.

הבדיקה והתקשורת מתבצעת גם למול התת מודע, ועל כך באים השיטות המדוברות כגון 'מוח אחד' 'שלושת המימדים' ו'מטוטלת', כאשר המטופל מוכן לחקש עם המטפל, פותח המטפל בתקשורת למול התת מודע של האדם, ומנסה להתחקות אחר הגורם לתחושתו.

הקב"ה הביא את החוכמה הזו לעולם בימינו, וניתן לאבחן בצורה זו עד ימיו עוד בזמן העיבור, וכמו מעשים שהיו שבאבחון התברר כי בהיותו במעי אימו נבח כלב ברחוב למול אימו, הבהלה הגדולה נתנה בו את אותותיו, והוא הגורם לתחושתו הרעה ברבות השנים.

בהתאם לכך נותנת השיטה גם פתרון לטיפול יעיל, כאשר מסדרים ומתקשרים אודות שורש הבעיה ונותנים מרגוע לנפשו כיצד תצא היא מהטראומה שעברה עליה.

מפלאי הבריאה המופלאים יותר היא שבשיטה זו ניתן לאבחן ולטפל גם במרחק פיזי גדול, ואף בשני מדינות שונות בקצוות הארץ. כיום לאחר המצאת הטלפון הפך דבר זה למוכן מציאותי יותר ומוחשי.

האדם במחשבתו מניע גורמים נסתרים

וכבר כתב מרן החזון איש זיע"א "מסודות הבריאה כי האדם במחשבתו הוא מניע גורמים נסתרים בעולם המעשה. ומחשבתו הקלה תוכל לשמש גורם להרס ולחורבן של גשמים מוצקים. וכדאמר (פסחים נ'): שגדול נפחם שולטת בהם העין. (ובבא מציעא פ"ד): לא תקנה קרקע סמוך לעיר ובשעה שבני אדם מתפעלים על מציאות מוצלחה, מעמידים את מציאות זו בסכנה. ומ"מ הכל בידי שמים, וכל שלא נגזר עליו בדין שמים לאבדן, הדבר ניצל. אבל כשנגזר הדבר לאבד, מתגלגל הדבר לפעמים ע"י שימת עין תמהון על הדבר וע"י

לאחר שנקראנו אל הקודש, ולאור איסורים גורפים שכבר הוטלו ושוגרו כנגד כל עיסוק בתחום זה, היה רבינו זצוק"ל נחרץ ואיתן בדעתו כי יש לברר את כל צדדי ואופני הטיפולים הללו בכדי להביא הלכה ברורה בנושא אם לאיסור ברור או לחילופין להיתר ברור.

משכך חצינו גבולות ונהרות, שמנו את פעמינו למדינות שונות ולמטפלים שונים ברחבי העולם בכדי לשמוע מפייהם ולעמוד מקרובה על אופיין של דרכים אלו, ופעולתם. לצורך בירור הנושא נאלצנו לרדת לנבכי השיטין, לבדוק בבדיקות חוזרות ונשנות במקומות השונים ברחבי העולם בהם התפתחו שיטות רפואה אלו ולרדת לסוף דעתם על כל חלקי הטיפול ודרכיהם.

וכבר כתב מרנא הגר"א מווילנא זיע"א על דין שדן דין אמת לאמיתו שהביאור הוא שעליו קודם כל להיות בקי בחכמת המקרים והטבע ולאח"מ לדעת את הדין, רק בצורה זו ניתן לפסוק דין אמת לאמיתו.

כשקבלנו את השליחות לכך, הוא ציווה עלינו לברר קודם כל האם מדובר בתהליך טבעי, אם התהליך הוא טבעי אזי אין ספק בהיתר הדבר. ואם זה אינו טבעי עלינו לברר ולחקור על כל הפרטים.

לאחר הטבילה הופיע סביבו הילה בצבע לבן

לאחר הדרישה והחקירה התברר כי מדובר בהליך טבעי ללא ספק, ומשכך הוראת ההיתר הייתה ברורה בתכלית.

למרות זאת חקרנו ודרשנו במשך מספר שנים נוספות על כל התהליכים הללו גם אלו הנעשים בצורה בלתי טבעית באמצעות מכונות וכדומה בכדי לעמוד על בירור ההלכה גם במקרים אלו.

בימינו ישנם מכונות רבות בהם המטופל יושב על מערכת, שואלים את השאלות, והמכונה מאבחנת את התשובות דרך השריר, תוך כדי בדיקה המכונה גם מבצעת את הטיפול הנדרש.

כשם שיש מפה של גוף האדם כך יש מפה אחרת לחלוטין של מרדיאנים הקיימים באדם, המדובר הוא על שבילי אנרגיות הקיימות באדם, ועל כך מתמקדת שיטת טיפול זו ובזה מטפלים.

וכמו שכתוב שיש לאדם צל ומופיע בגמ' שהאדם יבדוק בהושענא רבה את הצל ומה זה מסמן לו, כך יש לאדם הילה.

אחד הדברים המפליאים יותר שראינו בעוסקינו במחקרים אלו יחד עם מרן הגאב"ד הגר"מ גרוס שליט"א היה כאשר בדקו על אדם שטבל במקווה האר"י ולאחר הטבילה הופיע סביבו הילה בצבע לבן, ואילו לאחר מספר דקות האדם דיבר וראה זה פלא לפתע

זה הוא כלה".

מי שמכיר ומתרגל למושגים אלו יודע שאין כל חשש בדבר, אמנם זה דבר מפליא אבל גם הטלפון היה נראה ככישוף למי שלא היה רגיל בו והענין כי בשורש הדברים הכל מאוחד ורק הגופים מוחלקים, ואם מדברים על דבר שאינו גשם מוחלט אין כל פלא שפועלים כאן זה פועל ומשפיע כהרף עין בסוף העולם כי השורש יכול להתגשם, יש לדעת שכל דבר חוצץ בפני מינו ומין בשאינו מינו לא חוצץ, וכמו שסכין שחותך לחם אינו יכול לחתוך גלי קול, כך רפואה קונבנציונלית אינה יכולה להתמודד עם שורש הבעיה הבלתי קונבנציונלית. וכך זכינו לברך על המוגמר ולברר אל נכון את פרטי שיטות אלו.

ויש אלו שעובדים את המדע

אציין בזה כי באם יסתמך אדם על מורה הוראה מובהק אשר בקי בפרטים ובירר איזן וחקר ובכל זאת החליט לאיסור, אשריו ואשרי חלקו ויש ביד בורא הרפואות להעלות מזור למחלתו גם ללא אמצעים אלו.

ולסיום נציין משפט חריף שנכתב ע"י הגאון הגדול רבי שמואל קמינצקי שליט"א: "ועדיין הם מכחישים מה שלא נתפס להם בחושם ובאמת שהיינו צריכים לחסום פי המתחכמים בטבע נמשכים אחרי היווני אשר הכחיש כל דבר זלתי המורגש.

אבל דברי תורה מעידים לעצמם, וודאי שאלו שנתחנכו על ברכי המדע ושמנו כל ביטחונם באלו הרופאים מכריזים שאלו המהלכים אסורים הם ועפ"י חוקי הרפואה אין להם שחר וע"כ נכללים הם באיסור כישוף וניחוש ודרכי האמורי וגרוע מזה, אבל מה נעשה שיש אלו שעובדים ע"ז ויש אלו שעובדים את המדע".

מי שבירר את הדברים הגיע לחקר האמת וראה שהדברים מותרים, כמוכן שכמו בכל דבר צריך לבדוק שלא מוציאים את הדברים מהקשרם ופועלים לצורך דברים אסורים ומטרות פסולות וכדומה.

בשלב זה באה שיחתנו אל סיומה ואנו יוצאים את מעונו של הגאון שליט"א מצנידים בברכתו, שנזכה להמשיך ולזכות את הרבים בכל המישורים, לברר ולהעלות עלי גיליון עוד ממשנתו ומקחו של אותו צדיק, ועוד חזון למועד להאריך בשאר העניינים השמורים בצקלוננו של הגאון שליט"א.

גליון זיכרון

במלאת י"ג שנים מהעלות הענן בהסתלקות רבינו הגדול עט"ד מרנא הגר"י ש אלישיב זצוקלה"ה

לע"נ הרה"ג רבי ישראל אליקים בין הרב יצחק זצ"ל

כשרות השיער בפאה נוכרית פרק ב'

הכת הסיקים, נוצרים, מוסלמים. ולמעשה לא הצליחו להגיע לאיסוף שיער בצורה מסחרית שמקורו לא במקדשים.

לשם כתיבת מאמר זה, עברתי על דוחות רבים שנכתבו בשנים תשס"ד - תשס"ט על ידי שלוחי בית הדין ביניהם דוחות שאני כתבתי. ובכולם חזר עניין זה שאין בנמצא בהודו שיער שלא מהמקדשים. למעשה מצאנו שייתכן שזה עניין בתרבות של בני הודו להוריד את השיער במקדשים, וגם בני דתות אחרות כגון מוסלמים ואחרים מגלחים את השיער בבתי התפלות שלהם (בתחילת שנת תשס"ו בקרנו לראשונה במדינת נפאל לשם לימוד על השיער שם וגם חיפוש שיער מתאים. במדינה זו רוב המוחלט של התושבים, הם בני הדת האינדית, אותה דת של רוב מוחלט של תושבי הודו. והמעניין הוא שמצאנו ששם אין הורדת שיער כלל במקדשים).

לצערנו היו כאלו שמטעמי מסחר ומטעמים נוספים לא קיבלו את העובדות הללו, והם ניסו להוכיח באותות ובמופתים שניתן למצוא שיער מתאים לפאות היהודיות בהודו. ועם טענות אלו ניסו להתיר פאות שמקורן מהודו וטענתם שגם לדעת מרן הגריש"א זצוק"ל פאות אלו יהיו מותרים.

התקופה הראשונה הייתה הקשה ביותר בכל שנות עבודתי בעולם הכשרות (עד היום הזה). הצער ועוגמת הנפש שררו הן אצל חלק מהיצרנים שמטה לחמם נשבר, הן אצל אנשים פרטיים שלא היה בידם לרכוש לנשותיהם

בלבד. [כן מצאנו שימוש בשיער כזה במקצת פאות מעורבות (שיער זול ושיער סינטטי), אלא שזו כמות קטנה מאד בכלל הפאות].

אני חייב לציין שאת המציאות הזו הבאתי לפני הגר"י בעלסקי זצוק"ל. שקבלני כשליח בית הדין בסבר פנים מאירות במיוחד. וישב איתי מספר פעמים על העובדות בעניין זה. אני יודע בירור האם הדברים שהבאתי לפניו התקבלו עליו. מה שברור שרוב השיחות היו לאחר מועד כתיבת המכתב המובא לעיל [אייר תשס"ה].

פרט מעניין - בדקנו מה עושים עם כמויות שיער כה גדולות שאינן מתאימות כלל לפאות. ובין השימושים השונים, מצאנו שיש שימוש אחד שנוגע לכולנו מדי יום ביומו. השיער נשלח למפעלים המכניכים חו"ג לתעשיית המזון. ומהשיער מופרש חומר המשמש בעיקר בתעשיית הלחם (Cysteine-ציסטאין), וגם כיום הוא מוכנס ללחם ועוד בצקים שונים שאנחנו רגילים לאוכלם.

בשנים תשס"ד - תשס"ט נעשו ניסיונות רבים לחפש בהודו שיער איכותי שאינו מגיע מהמקדשים. הניסיונות נעשו על ידי חברות שונות בארץ ובחו"ל, וגם על ידי רבנים שונים. ולמעשה אף אחד לא הצליח למצוא שיער כזה.

גם אני ביקרתי לשם כך בהודו כאשר התלויתי לחיפושים של חברות שונות. וכן עם רבנים נוספים. ביקורים שהיו במספר מקומות ברחבי הודו הגדולה, והגענו גם למרכזים של דתות אחרות שאינם אינדים כגון בני

בו איסור עבודה זרה (מלבד מה שכבר הסקנו, שגם השיער המגיע מהמקדשים שלהם אין בו דין תקרובת ע"ז).

שוב שמעתי שאחרי שהודיעו כל זה ל"חבורת האוסרים" הפאות, הגיבו שברור להם ויודעים שבתי החרושת הללו שכרו מאות שחקניות מקצועיות והציגו לפני המבקרים כעין מחזה כדי לרמותם ולהראות בעיניהם כאילו השיער הבא מהמברשות במקום שבא באמת מהמקדשות. עכ"ל.

למעשה על פי הידוע לנו כיום בידיעה מוחלטת, שהדברים שכתב מרן הגר"י בעלסקי זצוק"ל שיש הרבה מאד שיער העשוי מהשיער הבא מהמברשות [נשים אוספות את השיער המצטבר בעת שהן סורקות את שיערן, ומוכרות אותו לסוחריו השיער] זה מציאות מוחלטת. ובאמת שבמספר פעמים, שבקרנו אצל סוחריו השיער בהודו. מצאנו אולמות מלאים בנשים שזה כל עבודתן, לסדר את השיער מהמברשות לכדי שיער הראוי למכירה. ועל שיער זה כותב מרן הגר"י בעלסקי זצוק"ל שזה מותר בוודאות מאחר שאינו בא מהמקדשים.

אלא, שלאחר ביקורינו הרבים בעשרות רבות של מפעלי פאות, מצאנו ששיער זה הבא מהמברשות (שעל זה מתייחס מרן הגר"י זצוק"ל במכתבו), אינו בשימוש כלל ביצור הפאות המיועדות לנשות ישראל. זה מאחר שהאיכות הירודה של השיער הזה מאפשר יצור פאות זולות

את חוסר הוודאות שנוצר בציבור בגלל השלוחים השונים, אנחנו מוצאים גם בחילופי המכתבים בין מרן הגאון הגדול רבי ישראל בעלסקי זצוק"ל ובין רבינו הגדול מרן הגריש"א זצוק"ל, עניין העובדות והמציאות על מה שקורה במדינת הודו, היה חלק עיקרי בנידונים שהיו לפנייהם.

השו"ת ביניהם מופיע בהרחבה בספרו של מרן הגר"י בעלסקי זצוק"ל שו"ת שולחן הלוי (סי' כ"ח) ומצורף פה קטע קטן מזה ח"ל:

הוספה אייר תשס"ה. והנה במשך הזמן, ניסו כמה אנשים לחדור אל תוך מקומות הייצור לשיער נשים שבמדינת הודו, וב"ה שהצליחו לברר אמיתת העניין במו עיניהם, כי ביקרו בהרבה בתי חרושת ומעבדות המכניות שיער לפאות, ושם ראו מאות נשים עובדות שעות ארוכות ללקט שיער מתוך שיער מאותם שנתקבלו על ידי מברשות מראשי העניות שברחבי מדינת הודו. וראו שכל השיער ההולך אל תוצרות הפאות שבמדינת סין וקוריאה הוא בדוקא ממקור זה ולא מהמקדשות שלהם. ואחרי שביקרו באחד עשרה בתי חרושת כאלו, שאלום המייצרים אם רוצים לראות עוד מזה, והשיבו ששוב אינם צריכים לזה, כי כבר השתכנעו שהשיער הוא ממקור המתקבל לכשר. והשתא הוכח מה שכבר קבענו מקודם, שאין רוב השיער המגיע מהודו מקורו מהמקדשים שלהם, אלא משיער העניות, וחל על זה הדין דכל דפריש מרובא פריש, וגם השיער המגיע כה מהודו אין

פאות חדשות. והן אצל יצרני הפאות במזרח הרחוק, ואנחנו קיבלנו מהם אינספור מכתבים בהם הם מנסים לשכנע אותנו למצוא פתרון לבעיית השער ההודי שברשותם, או למלאי פאות מוכנות שברשותם. שיבואני הפאות היהודים ביקשו לא לשלוח להם לאחר האיסור.

התחינות, הבקשות, הדמעות ואף האיזמים הקשים בהם נתקלו כל העוסקים במלאכת הקודש [האיזמים היו לכולם ממון הגאב"ד שליט"א ועד אחרון המשגיחים]. כגון מכתב מיצרן בו מאיים בצורה מוסווה שמאחר שהוא ראש אגודת הידידות של ארצו עם מדינת ישראל אז.... או פגישה מצערת וכואבת מאוד שהייתה לי אישית עם יצרן פאות לשעבר שנאלץ לעבור לתחום אחר מאחר שהתברר שרוב הפאות שייבא מקור שערן מהודו. ובכל הזמן הזה מרן הגאב"ד שליט"א מוצא את הדקות לעודד ולחזק גם את היצרנים שכשלו והקשיים שלהם גדולים מאוד. ואותנו העוסקים במלאכה שלפעמים אנחנו לא יודעים כיצד ניתן לשלב תפקיד, כשרות, שירות, זה ללא מקורות כספים ורק מלחמות בלתי פוסקות מבית ומבחוץ. ועברו שני עשורים ולא הרבה השתנה...

כיצד אישר ביה"ד פאות שכבר יוצרו לפני חודש אייר תשס"ד. כיצד הצליח ביה"ד לבדל את חלק מהפאות ולדעת בידיעה מוחלטת שהשיער שלהם אינו מהודו כלל. כאמור מו"ר מרן הגאב"ד שליט"א שלח קבוצות של שליחים לכל המפעלים המייצרים פאות לנשות ישראל. זה זמן קצר מאד (חודש סיון תשס"ד) לאחר שהוכרז האיסור על ידי מרן הגריש"א זצוק"ל. שליחים אלו שהיו בקיאים בביקורות במפעלים שונים בעולם. קיבלו לידיהם את כל הדוחות המקוריים של יצרן הפאות. דוחות שבהם היה פירוט מלא של מקורות השיער לפאות השונים. בדוחות אלו נמצאו שדגמים מסוימים נעשו משיער שמקורו בהודו, ודגמים מסוימים שמקורות השיער היו מדינות אחרות. וכן היו דגמים שלא

הצלחנו להגיע לוודאות מוחלטת על מקורות השיער. שיטה זו של בדיקת הדוחות נעשתה אך ורק בפעם הזו, וזה כאשר נבדקו הדברים במפעלים עצמם, והם הושוו עם הליכי היצור השונים של כל מפעל ומפעל. ושוב אנחנו חוזרים ומבהירים, שעל פי דרכו של מרן הגריש"א זצוק"ל כל ספק שהוא על מקור השיער. מתייחסים לזה כוודאי איסור.

בזמן נסיעתם של שלוחי בית הדין במפעלים בעולם. ישבו רבני בית הדין עם יצרני הפאות כדי לקבל מהם דיווח על היצורים השונים. דוחות מפורטים של הזמנות שלהם מהמפעלים השונים. דוחות אלו נשלחו מידית לנציגי בית הדין הנמצאים במפעלים כדי להשוות אותם עם דוחות המפעלים.

בעת חזרתם של שלוחי בית הדין לארץ ישראל. התכנסו מספר מושבי בית דין לדון בפירוט על כל הנתונים שהתקבלו על ידי שלוחי בית הדין בחו"ל. והחברות השונות בארץ ישראל, ארה"ב, ושאר המדינות. ישיבות רבות וארוכות שבחלקן ישב בראשן מרן הגאב"ד שליט"א. ועל פי זה הוחלט מה מובר בוודאות מוחלטת שהשיער אינו ממקורות בחשש עבודה זרה. וניתן להם אישור שהם מותרים לכתחילה. פאות אחרים שמקור השיער לא היה ברור, לא קיבל אישור. וכמובן שפאות שמקור השיער היה מהודו, נאסרו לחלוטין. אלא! שהיו רבנים חשובים ואף גופי כשרות בארץ ישראל ובאותו עת שסברו שאין צורך לבדוק בדיקה מדוקדקת של מקורות השיער, וניתן להסתפק בהצהרות סוחר הפאות, שהם הופיעו לפנינו ואמרו להם שהם יודעים שהשיער אינו מהודו, או לחילופין כן מהודו, אבל הם יודעים שהמקור הוא לא מהמקדשים.

לאחר שנוצר חוסר בהירות גדול בציבור, מכך שניתן כביכול כשרות גם על שיער שמקורו מהודו, ומו"ר מרן הגאב"ד שליט"א פסק על פי דרכו של מרן הגריש"א זצוק"ל, שאין כל היתר להשתמש בפאות אלו. נכנס לעניין שוב מרן הגריש"א

זצוק"ל והקים ועדה בראשות רבנים חשובים שליט"א. ועדה זו ישבה עם כל הגורמים הקשורים לעניין השיער והפאות. כפי שראינו במכתבו של הגאון רבי אברהם יהושע סג"ל הורביץ שליט"א, שהביא לפניו את המציאות שמבלי להיות במפעלים ומבלי לבדוק את מקורות השיער בפועל. וכן עם נותני הכשרות האחרים לפאות, וגם עם סוחר הפאות. בסיום הדיונים ולאחר שהובאו הדברים בפני מרן הגריש"א זצוק"ל. ולאחר שמרן זצוק"ל ישב באורכה עם מרן הגאב"ד שליט"א ושמע ממנו כיצד פועלת מערכת ההשגחה המיוחדת על השיער. ולאור הסיכומים שלהם. פורסם לציבור על ידי הוועדה המיוחדת את המכתב דלקמן. וז"ל: (הטעויות במקור א.ש.)

בס"ד כ"ט באייר תשס"ה בעניין הפאות שמקורן בהודו היות ונתבקשנו ע"י עטרת ראשנו מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א, ובהסכמת בית הדין שנתן הכשר לשוב ולדון אודות הכשר שניתן על פאות שמקורן מהודו. אחרי העיון בדבר הגענו למסקנה כי לחומר הענין של ע"ז יש מקום להחמיר ולא לתת הכשר אלא אם כן תיעשה השגחה במקום הייצור. וע"ז באנו על החתום ולמעשה בזה העניין בא בחלקו לסיומו. ולא קם מאן דהו המתיר בוודאי שניתן להשתמש בכל שיער שמקורו מהודו. אלא שלצערנו הגדול כן קמו מחבלים בכרמים. ויש המחפשים היתרים שונים ומשונים מסיבות שונות ומשונות. או כל מיני סברות להתיר שיער שיתכן שמקורו מהודו. ועל כך אי"ה בהמשך.

לשאת בעול עם מוסרי הנפש

נתפלל כולנו למען אסירי עולם התורה

הרה"ג רבי דוד מנחם בן רבקה צירל מינצברג שליט"א

הרה"ג רבי אריה מרדכי בן מרים רבינוביץ שליט"א

והרה"ג רבי אלעזר צדוק בן ליבא גיטל מרים קויפמן שליט"א

נשתתף כולנו בתפילת רבים למען אותם יקרי הרוח אשר הכל מחוייבים להם בהכרת טובה על מסירות נפשם לקיומה של תורה בכלל ישראל

כאיש אחד ובלב אחד נישא תפילה מעומק הלב לישועתם והצלחתם

והן ק-ל כביר לא ימאס תפילת רבים

קו מיוחד לחלוקת ספרי תהילים

02-8000611 שלוחה 6

מכתבי חיזוק לאסעה"ת ניתן לשלוח למשרדי הוועדה
פקס: 079-55-99-500 • מ"ל 028000611@GMAIL.COM

מאת יחיאל טרוביץ

לו הייתם דרוזים

1

חציית הגבול ויציאה לסיוע לבני עמם. "זוהי שעת מבחן. עמידה מנגד - אינה אופציה". הלחץ פעל, ובתגובה ישירה לקריאה זו, הבהיר שר הביטחון ישראל כ"ץ: "רף התגובות" יעלה - ישראל לא תפקיר את הדרוזים בסוריה. אם המשטר הסורי לא ייסוג - נגביר את עוצמת התקיפות. האזור חייב להישאר מפורז, על פי מדיניות הביטחון של ישראל".

איך זה קשור אלינו?

ובכן, שני סיבות יש להתרמות הישראלית ולסיוע לבני העדה הדרוזית, הראשונה: נאמנות בלתי מעורערת של הדרוזים למדינת ישראל. שירות הדרוזים בצה"ל ותרומתם לביטחון המדינה היו לשם דבר, במהלך השנים הדרוזים לקחו חלק במלחמות ישראל, דור אחרי דור של לוחמים, חיילים, מפקדים, ו... 'נופלים'. ובעגה ישראלית - 'אחים לנשק'.

הסיבה השנייה, לעומת זאת, אינה נכתבת בדפי היסטוריה אלא נחרטת בתודעת מקבלי ההחלטות: הכבוד הדרוזי. או יותר נכון - הדרישה אליו. אין גורם שלטוני במזרח התיכון שאינו יודע: על פגיעה בכבוד הדרוזי - התגובה תהיה מיידית, חריפה, קולקטיבית. טורבינה ברמת הגולן? הפגנות. גופה שלא נקברה? מהומות. חוק הלאום? ימי זעם. טיל שזלג בטעות? על סף התפרצות. הם לא שותקים. הם לא מסבירים.

פעם אחר פעם, הם דורשים, מאיימים, והשלטון נותן כל מה שדרוש. לא מתוך פחד, אלא מתוך הבנה: זה קו אדום. כי הדרוזים לימדו את המערכת שהם אולי שותפים - אך אינם רכוש. הם לא הפקר.

וכאן בא ההבדל. מול הדרוזים - ניצבת מדינה שמבינה את גבולות המשחק. מולם - יש כללים.

ולעומתם? ישנו ציבור נוסף, גדול בהרבה, תורם אולי אף יותר - אך עבור המדינה הוא שך החבטות האולטימטיבי: הציבור הדלי".

את הצבא לתקוף מיידית כוחות משטר ונשק שהוכנסו לתוך מרחב א-סווידא בהר הדרוזים בסוריה לשם פעילות המשטר נגד הדרוזים - וזאת בניגוד למדיניות הפירוז שעליה החליטו, של הימנעות מהכנסת כוחות ונשק למרחב דרום סוריה שמסכנים את ישראל". לפי ההודעה "ישראל מחויבת למנוע פגיעה בדרוזים בסוריה בשל הברית העמוקה עם אזרחינו הדרוזים בישראל, והקשר המשפחתי וההיסטורי שלהם לדרוזים בסוריה - ואנו פועלים כדי למנוע מהמשטר הסורי לפגוע בהם, ולהבטיח את פירוז המרחב הצמוד לגבולנו מול סוריה". ממשלת סוריה מחתה על התקיפות הישראליות ואמרה כי נהרגו בהן כמה מאנשי כוחות הביטחון, בנוסף ל"כמה אזרחים חפים מפשע".

לא מדובר באמירה סמלית. מטוסי חיל האוויר תקפו סדרת מטרות, בהן קווי אספקה של כוחות המשטר, מערכות קשר, וריכוזי כוחות.

בתוך גבולות ישראל, התסיסה גאתה. הקהילה הדרוזית סערה, יצאה לשביתה כללית, והכריזה על "ימי זעם". צעירים דרוזים פקדו את אזור הגבול עם סוריה בניסיון לחצותו ולהצטרף ללחימה לצד בני משפחותיהם. כמה ניסיונות פריצה של גדר הגבול נרשמו, כשהמוחים מנסים בכוח לחדור לשטח הסורי.

המתח הגיע לשיאו עם פרסום הודעה דרמטית מפי מנהיג העדה הדרוזית בישראל, שייח מוואפק טריף. בה הודיע: "טבח מזעזע ואכזרי מתרחש בשעות אלה בהר הדרוזים. נשים, ילדים וזקנים נרצחים בדם קר. לצערנו, הצבא וממשלת ישראל, על אף התחייבויותיהם המפורשות, לא נוקטים כל פעולה ממשית לעצירת ההרג. מדובר בנקודת שבר עמוקה ומצערת בברית ההיסטורית בין מדינת ישראל לעדה הדרוזית".

עוד נמסר בהודעה כי על בני העדה להיערך "בכל האמצעים הנדרשים" לקראת

בימים האחרונים סערו השמים מעל דרום סוריה.

בעיצומו של קיץ לוהט, פרצה אש עדתית קשה בין בני העדה הדרוזית למיליציות חמושות בדואיות המזוהות עם המשטר הסורי החדש בראשותו של בשאר אל-גולאני.

לנוכח שתיקה בינלאומית רועמת, נשפך דם - והרבה. עשרות דיווחים, מלווים בתיעודים קשים מנשוא, הגיעו מהעיר הדרוזית א-סווידא, בירת חבל הדרוזים בדרום סוריה. בהם נראו לוחמי המשטר פורצים לבתי אזרחים, מבזים סמלים דרוזיים, משפילים את זקני העדה, ולפי חלק מהדיווחים אף מבצעים מעשי טבח מזוועים. תחת מסווה של "הרגעת הרוחות", פלשו כוחות המשטר לתוך העיר תוך ירי לעבר אזרחים, הצבת טנקים בלב השכונות הדרוזיות, ולטענת מקורות שונים - הוצאה להורג של אזרחים בלא משפט. בחסות הדיכוי, הפכו הדרוזים קורבן לשיתוף פעולה מרושע בין המשטר לבין השבטים הבדואיים המקומיים.

בתוך המהומה שהתלקחה, החלו הדרוזים בהודעות מאיימות ובקשו ממדינת ישראל להתערב באופן מיידית ולנקוט בפעולות הגנה.

ככל שהחריפה ההידרדרות - כך גברו הקריאות לעזרה לעבר ישראל. "איננו אזרחים ישראלים", הם הדגישו - "אך אנחנו בני ברית היסטוריים. אינכם יכולים לשתוק כעת". ובעקבות קריאות אלו, החלה מדינת ישראל לפעול.

באופן חריג ותקדימי, הורתה ממשלת ישראל לצה"ל לתקוף יעדים של המשטר הסורי בדרום סוריה - בפרט במרחב א-סווידא. בהודעה רשמית מטעם ראש הממשלה ושר הביטחון נאמר כי הם "הנחו

הדרוזים, לעומתם, לא מדברים במונחים של "איזונים". הם מדברים במונחים של גבולות, של כבוד, של נקמה.

ברית - לא מקבלים חינוך. היא לא פרס על שירות בצה"ל. היא תוצאה של הבהרה מתמשכת: אנחנו לא שקופים. אנחנו לא ברי-ניצול. אנחנו לא נעמוד מהצד כשדמנו נשפך. וזה בדיוק ההבדל בינם לבין הציבור הדתי-לאומי, שהפך, כמעט בהתנדבות, לסמל ההפקרה. זה כל ההבדל.

היו ימים בהם הציבור החרדי עוד ידע מהו כבוד התורה. ימים שבהם העסקנות הייתה כפופה לרצון מרגן ורבנן גדולי הדור, ללא כחל וללא שרק.

ואז, הייתה למדינה סיבה לחשוש. מילה שנאמרה פעלה יותר מכל חוק שנחתם בכנסת. סטייה אחת - והממשלות התפרקו.

פעם, לא היה צורך ביותר ממחט קטנה כדי להרעיד את אמות הסיפים. לא נדרשו קריאות, לא שלטים, לא ארגונים. הייתה הנהגה, והייתה תחושת שליחות. כל שינוי קטן - היה לו מחיר.

המערכת ידעה: לא משחקים עם הציבור הזה. כל ניסיון לגעת, ולו קלות, בעקרונות - היה מזעיק את ההמון. הנאמנות לגדולי התורה לא הייתה סיסמה - היא הייתה

המושכות במדינה, ומבינים כי ניתן לשחק עם מגזר זה הלך ושוב, כי בסוף תמיד מתגלה 'גמישות יתר' והתאמת חלקי הפאזל לתמונה גאולתית מרהיבה.

ברגע שאתה מוכן לחתוך את הפאזל בין "דת" ל"לאום", תמיד יבקשו ממך לחתוך עוד - בשם אחדות, בשם אחריות, בשם שלטון החוק.

לעומת זאת, הדרוזים בישראל בנו את מעמדם לא דרך סיסמאות, אלא דרך הפגנת כוח. הם נאמנים, אבל לא מתרפסים. הם תורמים, אבל יודעים להבהיר: אנחנו לא הפקר. הם שירתו, לחמו, נפלו - אבל גם חסמו, איימו, וידעו לומר: עד כאן. ומה קיבלו? יחס. ברית. התחשבות. ברמה צבאית, פוליטית, מדינית. לעומתם, הציבור הדל"י, למרות כל תרומתו המכרעת - יודע שהוא שק החבטות של המערכת. הוא אולי נאמן - אך למדינה אין כל נאמנות כלפיו. הוא סמל הנתינה - ולכן סמל ההפקרה.

מדוע? כי המדינה יודעת לזהות מול מי היא צריכה ללכת על ביצים - ועל מי מותר לה לדרוס בכל הכוח עם מגפיים. המדינה למדה היטב: הדרוזים מגיבים. והדל"ים מברר בלשון רכה. ומה שלא עולה כסף, לא מקבל תגמול. מי שלא מציב קווים אדומים, לא מקבל גבולות מדינה. הציבור הדל"י ממשיך להאמין שניתן לשלב בין ערכי תורה לערכי צבא, בין מסורת לקדושת ריבונות חילונית.

בניו של המגזר הזה נושאים על גבם את המדינה, את הצבא, את ההתיישבות. הם הראשונים להישלח לקווי האש, הראשונים לבנות ולהיכנות - והאחרונים שיתוגמלו.

הקשת הפוליטית לאורכה ולרוחבה יודעת ומכירה היטב כי הם 'הפראירים' של המדינה, צעיריהם מסכימים להקזיז את דמם, ולחרף את נפשם בעד כל גחמה של פקיד צבאי זוטרי, למען 'קדושת' המדינה. ומנגד, לעולם לא יתקדמו הם בתפקידי צה"ל, אותם ניתן לגרש בהינף יד מבתייהם ללא רחם.

ומדוע, כי בעוד הדרוזים יודעים להציב קווים אדומים - הדל"י ממשיך לנהל "בירור ערכי". בעוד הדרוזים חוסמים כבישים - הדל"י פותח שולחן עגול. בעוד הדרוזים מאיימים על כל מה שזז - הדל"י חותם על עצומה ומדבר על "אחריות ציבורית".

וזה כל ההבדל. לא ברמת התרומה. ברמת היחס.

בהתבוננות ולו הקלה ביותר, נבין את השוני הקיים בהתייחסות המדינה ומוסדותיה למגזרים השונים: יצירת הכלאיים של התורה הדל"ית הינה שילוב של שני זמורות זרות וצרות זו לזו - תוך חיתוך חלקי הפאזל בכדי להתאים יצירה אחת לחברתה.

כמובן שהחיתוך מתבצע, השכם והערב, לפי הצרכים השונים לפעמים בדת רח"ל ולפעמים בלאום.

בנקודת תורפה זו מכירים היטב כל תופסי

משמעת. משמעת של ציבור שהבין על מה אסור לו לוותר.. הציבור החרדי היה חומה, וההנהגה - מצודה.

היהדות החרדית עמדה בתעצומות נפש ובקול גדול, חד וברור.

אבל מה עושים כאשר נולד כאן יצור כלאיים מוזר, מעין הרכבה שאיש לא בירך עליה בשם ומלכות: דרוזי בנאמנות - ודל"י ברפיסותו. שילוב מוזר של לויאליות חיילית עם גמישות מחשבתית מסוכנת. עמוד שדרה של סיסמאות - אבל בלי תנועה.

ידועה אמרתו של מגיד המישרים הגה"צ רבי שלום שבדרון זצוק"ל על מצוקת רבקה אמנו שהתרוצצו הבנים בקרבה עד כדי שברון רוח "ותאמר אם כן למה זה אנוכי", בצר לה פנתה אל חכמי התורה "ותלך לדרוש את ד'". לשמע תשובתם "שני גויים בבטן ושני לאומים וכו'" שבה רוחה אליה.

הקשה ר' שלום: מה הרגיע אותה בתשובה זו, שהיא שומעת שיש בן רשע?

והשיב בשנינותו הידועה: החשש הגדול שעמד בפני רבקה אמנו היה, כאשר היתה הולכת ליד בתי כנסיות ומפרקס הוא לצאת, ובד בבד ליד בתי תיאטרות ג"כ מפרקס הוא לצאת, חרדה היא חרדה גדולה עד מאוד שמא מדובר ב'מזרחניק'... את זה היא כבר לא יכלה לשאת, ותאמר אם כן למה זה אנוכי. אך כשענו לה שחלילה לא תהא דעתו משובשת עליו, אלא יהיו אלו שני ילדים, האחד צדיק והשני רשע, שבה רוחה אליה.

לא עשוי - אלא יהודי חדש, מישהו שמצד אחד לובש כיפה - ומצד שני לובש מדים. לזה אין מרפא, לעומת חרדי שהינו חרדי, למרות שאחיו רשע.

דורות קודם לכן עמד זקן רבני הונגריה מרן הגאון רבי יהודה אסד זצוק"ל ושאל את אותה קושיא אך יישב זאת בצורה מעט שונה. בתקופתו היו אלו הרפורמים ששינו, את הכלאיים קבצו הם למקום אחד, ובלב היכל בית הכנסת הועמד עוגב.

באחד הימים הקימו 'טמפל' שכזה והזמינו את הרב לרגל הקמתו, משבא למקום ראה כי על אף 'לוחות הברית' החקוקות בראש הבניין - אין המקום כי אם 'טמפל' רפורמי מהודר, לאחר שחכך בדעתו נכנס למעמד ומיד פתח בדברים.

בדבריו הביא הוא את השאלה הנ"ל על רבקה אמנו, והשיב בקול גדול: חששה הגדול לא היה כאשר עברה ליד בית הכנסת וליד בתי התיאטרות, אלא בשעה שעברה ליד 'טמפל' שכזה, או אז הרגישה ששניהם מפרכסים לצאת, עשיו ראה את העוגב בפנים, ואילו יעקב ראה את לוחות הברית מבחוץ, משמע מדובר בבן רפורמי, את זה היא כבר לא יכלה לשאת ותלך לדרוש את ד'.

או אז הרגיעו אותה, מדובר בשני בנים,

האחד צדיק הוא - אלא שטעה כי חשב שמדובר בבית כנסת כיון שראה את לוחות הברית מבחוץ, אך הוא לאום מופרד לחלוטין, איתן ויציב בדעתו, לכשיעמוד על טעותו יברח מיד מן המקום. סיים הרב את דבריו בקול גדול ו... ברח מן המקום.

לדאבוננו בשנים האחרונות נשמעים זמירות שונות חלושות ורפופות, קול ענות חלושה נשמע במחנה.

הדמויות חוזרות - במדים אחרים. הדרוזים בישראל בנו את כוחם לא על ידי פלקטים, אלא על ידי גבולות. הם לא דורשים הרבה - אבל מה שהם דורשים, הם מקבלים. לא בזכות סיסמאות - אלא בזכות עמידה.

כשהם נעלבים - הם סוגרים כבישים. כשהם מרגישים מופקרים - הם מאיימים. וכשהם דורשים סיוע - הממשלה מתייצבת, אפילו מעבר לגבול. ברית זה לא מסמך. זו עמידה.

ולעומתם? בציבור החרדי צמחו מגזרים חדשים. כאלה שמרככים, שמתקנים, שמשתלבים. מגזרים שיודעים להסביר למה לשתוק, למה לוותר, למה זה "הישג", למה זה "לא הזמן". ובינתיים - המערכות בולעות אותם. בצה"ל, בפוליטיקה, בחקיקה, ובכל מקום שבו פעם הייתה חומה - היום יש דלת. דברים שהיו בציפור נפשינו ניתנים למשא ולמתן, כביכול מדובר במשחקי פאזל ובמיטת סדום. האמיתות הפשוטות וערכי היסוד עליהם הושתתו יסודות עולם התורה הפכו באבחת רגע לסחר מכר. מהר מאוד הבינו זאת ראשי השלטון, והפנימו את שינוי התפיסה ויתר הגמישות החרדית שנוצרה. - בבחינת דל"ם היינו.

וכמאמרם ז"ל על הפסוק "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף - ואם דל"ם היא..", וביאר רש"י "ואם דלת היא - הסובבת על צירה ובהקיש עליה היא נפתחת, אף היא - אם תפתח להם, להיות הם באים בה והיא בהם, נצור עליה לוח של עץ - נשים בדלתה נסרים של עץ, הנרקבים ותולעת גורתן ואוכלתן"

כך קורה שמדינה שלמה מתגייסת כדי להגן על בני ברית במרחק חמישים קילומטר מהגבול, בעוד שבתוכה עצמה - תלמידי ישיבות נרדפים.

2

זה קרה ברגע אחד. שתי הודעות, שתיהן מצמררות. על פניו - לא קשורות זו לזו. אך בפועל, שורשן זהה:

לבו של עולם התורה נחצה. האחת, נורא ואיום. נעו אמות הסיפים, עשרות נשמות, לא שערות, נשמות. מתוככי עולם הישיבות. החליטו לרדת מההר, החליטו לשרוף את נשמותיהם. הלב שותת דם, התורה מתפשלת בעפר.

לא עוד נערי שוליים או מתגלגלים על ספסלי מדרכות. הפעם: תלמידים מתוככי היכלי הישיבות, בנערותם, בשיא טהרתם, שבחרו לעזוב את דרך החיים.

השניה: מדינת ישראל הטמאה השליכה שוב את ידיה על נזרי הבראה, מקיימי העולם, קודשי הקדשים הושלכו לכלובים. נגררו שוב באזיקים על ידי מדינה שאיבדה את הצלם.

בשעות הקשות הללו, כשהציבור החרדי ניצב מול סכנת הגזירה וההתמודדות ההיסטורית, זימן לנו הבורא יתברך ברחמי את לבת האש הבוערת.

שבועות, חודשים, שנים! שנים שרשיות המדינה ממשיכות בברוטליות להחריף את המאבק נגד גיבורי הכוח - בני הישיבות הקדושים - עמוד התווך של עולם התורה. בשיא זלזולם, הכריזו עליהם כמשתמטים, והפכו את שמם לטלאי קלון.

הם עברו על החוק בכוונת מכון, אף על פי שחוקי המדינה מחייבים להעביר כל "עריק" לבתי המשפט הצבאיים, אך הם בחרו להפוך את החוק לאות מתה, לאחר שכשלו ונבוכו מול המוני בני התורה שהוכיחו להם לקח צורב ובלתי נשכח.

שנים הם נמנעים, עושים הכל - כולל להעמיד עצמם ללעג וקלס - רק שלא להחזיר את לבת האש הבוערת. וכעת, עם פרישת החכ"ם החרדים מהממשלה, כשהזירה הפוליטית מתפוררת והלחץ הציבורי גובר, מזכים הם את עולם התורה הפורח לעמוד בעוז ובגאון בשער המחנה. אש קודש אמיתית.

אך במקביל, בעוד בני הישיבות עומדים בחירוף, נודע על שריפת התורה עם תיקה ונרתיקה, מספר בחורים שנפלו לזרועות השמד, שרפו את נשמתם לדיראון עולם, בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה". הפעם לא מדובר בנוער הברזלים, הפעם זה היה פנימה, מתוככי היכלי התורה.

היהדות החרדית, הניצבת בשעה קשה מצביעה: זה לעומת זה עשה הא-לוקים - בשעה בה קיימים כאלו המוכנים למכור בעד תקציבים, כסף ושאר ירקות, חמישים אחוז (!!) מעולם התורה, הוראות שיוצאות מבתי רבנים על כך ששוב 'אין ברירה', ששוב ה'רע במיעוטו', מה יעשה הבן ולא יחטא? הרי עוד לא מדובר על חמישים אחוז, רק על כמה עשרות.

וזה הרגע לשאול: כמה עוד תימשך השתיקה?

הרי השאלה איננה כמה בחורים – אלא מהי הדרך. האם נלחמים או מוותרים. האם מכבים את האש – או מדליקים אותה מחדש. ומי שעדיין מתלבט – לאן הוא שייר, מהי דרכו, במה יבחר – שיביט לשני הצדדים.

היכן רואים מסירות. והיכן רואים מכירה. היכן יש דם בעיניים. והיכן – רק תקציב ביד.

היכן רואים את בני התורה. והיכן – את היורדים מהדרך. זה לעומת זה. תבחרו צד.

3

הקטע הבא נכתב מעל דפיו של המוסף האקטואלי 'שבוע' מבית 'המבשר' תחת הכותרת 'נס ההצלה בתוך השבר':

בתוך המהומה הגדולה סביב חוק הגיוס, שכחנו אולי שקרה לנו נס, כך על פי הפרשן ר' (-) במקור. י.ט. יעקב ריבלין שהצביע על כך שדווקא בגלל שאדלשטיין שינה לרעה את נוסח החוק מלפני מלחמת איראן, ניצלנו מההסכם הקודם שהיה גרוע למדי אך נאלצנו להסכים לו כדי להציל לפחות את יבנה וחכמיה.

כמו שה' הכביד את לב פרעה "למען שתי אותותי אלה בקרבך" (שמות י' א'), כך הכביד ה' את לב יולי אדלשטיין, כדי לעשות אותות ומופתים להצלת בחורי ישראל הכשרים מגיוס לצבא האנטי-דת".

שורות אלו מדברות בעד עצמם. הודאת בעל דין המשמשת כמאה עדים על 'בחורי ישראל הכשרים' ש'נאלצנו להסכים' למסירתם לשמד 'כדי להציל את יבנה וחכמיה'...

הלקח מתסמונת ה'דע במיעוטו' לא נלמד דיו, הנציגות החרדית בקשה שוב לחזור על החרפה, כאילו לא הספקנו לראות את התוצאות הרוות האסון שגררו הפשרות בעקבותיהם.

בתחתית אותו העמוד, הובאה בתמציתיות סיפורה של קהילת הונגריה המעטירה בימים שלפני פרוץ השואה. הכותב ציין כי חודשי סיון - תמוז מצוינים כשבועות בהם נכחדו קהילות שלמות מערי הונגריה. מאות אלפי יהודים חרדים נלקחו לאושוויץ, שם הצטרפו לנשמות הקדושות שהוקרבו על קידוש ה', ועמן נמחקו ישיבות של אלפי בחורים, בתי כנסת, שטעטלאך של היימישע משפחות, גדולי רבנים ופוסקי הדור אדמו"רים וחסידיהם, משפיעים, והמון המון ילדים ונערים, אמהות ונערות, ה"ד".

בהעלות זכרון תמיד יצינו לשבח את עולם הישיבות שפעל בעוצמה באונגאריין. והקהילות השלמות והמושלמות שהיו באותן השנים בערי הגר בכלל, ובחבל אויבערלאנד בפרט. למרות המבול של תנועות ההשכלה, הציונות, הרפורמים וכל כינוי דיליה, שעשו שמות בשאר תפוצות ישראל. מי שמכיר את ההיסטוריה יודע כי המגפה הרוחנית בהונגריה היתה מצומצמת לעומת מה שהתרחש בפולין וגליציה.

יסבירו המגידים את הטעם, בתמימות והאמונה העיוורת של האונגערשע אידן. וואס מ'האט גזעקן ביימ'ן טאטע אזוי ברויכט מען זיך פיהרן (מה שראו אצל האבא כך צריך לנהוג). אזוי האט זיך דער רבי געפהירט (כך נהג הרבי). אזוי האט מען מיר גילערנט, אין ס'גייט מיר נישט אהן פארוואס (כך לימדו אותי, ולא מעניין אותי למה).

"אך נקודה נוספת ליוותה את האונגערשע אידן, ומזה יש להעתיק לדורנו המבולבל. כשהתחילה תנועת הניאולוגיה לעבוד, עוד לפני שהחלו למכור את משנתם ופעילותם, מיד קמו מנהיגי המחוז וללא אומר ודברים הוציאו אותם מחוץ ליהדות. פשוט החרמנו אותם ואת מוסדותיהם. הם לא הסכימו לשום שיח ושום פשרה. מוקצה מחמת מיאוס,

הכריזו עליהם. פקודת הרבנים התקבלה כהוראה שאין לערער עליה ברוב הקהילות בהונגריה. משפחות מחקו את קרוביהן הניאולוגים. היימישע אידן לא עברו במדרכה שעל יד בית הספר או הטמפל שלהם. לא ראו בהם בכלל אחים ומכרים. זה לא היה קל בכלל, אבל זה היה עקבי וצייתי. וזה עבד כ-150 שנה, ממש עד השואה".

הכותב הסיק את המסקנא הבאה: "ומשם לדורנו, במשפט קצר. כשהבלבול של הרחוב מציץ למחוזותינו ומפתה את הצעירים, ולדאבוננו מצליח ללכוד את נערינו, עלינו להכריז לנו ולילדינו, אנחנו והם אנשים נפרדים. אנחנו לא אחד. נקודה. הם מסכנים, הם רחוקים, הם נעלמים. ואנחנו מאושרים, אנחנו קרובים, ואנחנו נשארים."

ובכן, חבל שכותב הטור הפוליטי, לא מתואם אם כותב המאמר ההיסטורי. הלקח הנלמד מקהילת הונגריין, הוא ברור וחד, אקטואלי מתמיד: לא לפשרות! לא למשא ומתן!

ללא אומר ודברים להוציא אותם מחוץ ליהדות! פשוט להחרים אותם! לא להסכים לשום שיח ושום פשרה! מוקצה מחמת מיאוס, להכריז עליהם!!

“

משפט מפתח

הציטוט שלא נשמע השבוע

היו"ר לשעבר: "עזבתי את ועדת הכספים"

ולמה לא שמעתם את זה? כי בשעה שגפני ישב השבוע שוב על כיסא יו"ר ועדת הכספים, הוא דווקא צחק צחוק גדול והסביר בחיוך: "הגעתי לשמש כממלא מקום של הממלא מקום".

כשהתמונה מתבהרת, מסתבר שהמונח "עזיבה" קיבל השבוע פרשנות גמישה במיוחד.

”

מישפט המקרא

הרב הגאון רבי שלמה גולדשטיין שליט"א

תנאי בני גד ובני ראובן

האם זכיית בני גד ובני ראובן היה מיד / האם בשליחות צריך תנאים

ה' לו לצוות אל ראשי בני ישראל שיעשו כן, ולכן ביאר רש"י שהרי משה צוה ליהושע לתת להם את הארץ שהיה שלוחו של משה כו'.

ובעיקר הדבר שיהושע היה שליחו של משה תמה הפני יהושע שהרי משה רבינו עצמו לא התנה ליתן להם משלו כלל וא"כ האיך שייך לומר שיהושע היה שלוחו של משה, וגם שהרי מבואר במסכת קדושין שכיון שהיו שם קטנים היה זה מכח בית דין ואפטרופוס. וכתב שאפשר לומר שכיבוש סיחון ועוג היה ראוי למשה לבדו שהיה מלך והוא נהג טובת עין ונתנה לישראל ולכן לא הוצרך לשאול עפ"י הדבור [ומבואר בדבריו שזה לא היה ע"פ הדיבור וע"י להלן]. אך ההפלאה שם תמה ע"ז דאם היה המתנה משלו הרי נמצא שכיון שמת בטלה המתנה כיון שנתן את זה לאחר שיעברו וכיון שעד אז מת משה כבר בטלה מתנתו, כיון דהיה התנאי אם יעברו אז יתן להם ארץ סיחון ועוג ולא שיקנו מעכשיו, [וע"י להלן], אלא ע"כ שהיה בכח מעשה בית דין יפה של משה.

2. הסוברים שבמעשה הנעשה על ידי שליח א"צ כלל מישפטי התנאים

מאידך יש אומרים שהעושה מעשה על ידי שליח א"צ כלל מישפטי התנאים שעשאו שליח רק על דעת כן, ובלא זה אינו שליח, וכן הוא דעת הר"ן [גיטין לו: מדפי הרי"ף] דגבי שליחות א"צ דיני תנאי משום שאינו נעשה שליח אלא על אופן שמצווהו ע"ש, וכ"כ הרמב"ן [שם עו.], [ובבחת"ס (אה"ע ב צ) ביאר שכיון שמינוי השליחות הוא בדיבור אתי דיבור ומבטל דיבור בלא מישפטי התנאים],

ההוא בעולם ע"י שליח]. וטעם הדבר שמה שאלים שבכוחו למנות שליח הוא בידו ויכול לעשות תנאי [תוס' כתובות שם, וע"י בשטה לא נודע למי קדושין סא. והפנ"י הקשה שאדרבה אם המעשה אלים לא מהני תנאי וביאר החת"ס (אה"ע ב צ) שמעשה שהוא אלים כ"כ שיכול לסבול שליח יכול לסבול גם כן תנאי משא"כ מעשה גרוע שאינו סובל שליח אינו סובל גם כן תנאי ואמנם הרמב"ם לא הביא כלל דין זה שתנאי מועיל רק במה שיכול לעשות ע"י שליח והאחרונים האריכו בזה]. והאחרונים האריכו לדון במה שמועיל תנאי במצוות ע"י עונג יו"ט ס"ג ובאמרי בינה או"ח סימן יד ודנו ע"פ הרמב"ן ב"ב ככו: שבדבר בינו לעצמו א"צ מישפטי התנאים. עכ"פ מבואר בדברי רש"י שיהושע היה מוגדר כשלוחו של משה רבינו להנחיל את הארץ, וביאר האבני מילואים שרש"י ביאר כן בסדר הפסוקים שכתוב 'ויאמר אליהם משה אם תעשון את הדבר הזה אם תחלצו לפני ה' למלחמה: ועבר לכם כל חלוץ וגו', ויאמר בני גד ובני ראובן אל משה לאמר עבדיך יעשו כאשר אדני מצוה וגו' כאשר אדני דבר: ויצו להם משה את אלעזר הכהן ואת יהושע בן נון ואת ראשי אבות המטות לבני ישראל: ויאמר משה אליהם אם יעברו בני גד ובני ראובן אתכם את הירדן כל חלוץ למלחמה לפני יקוק ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם את ארץ הגלעד לאחזה: ואם לא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתכם בארץ כנען: ע"כ. הרי שמה שהזהיר את בני גד, ולפני עשיית התנאי נאמר ויצו להם משה את אלעזר ויהושע וגו', ומדוע הוצרך כאן לצוות את יהושע לפני התנאי, ומדוע לא סיים לומר להם אם תעברו יתנו לכם ואם לא תעברו ותאחזו כו' ושוב

מפרשתינו נלמד דין התנאי בקנין ממון בגיטין וקידושין, ענייני התנאים רבו מאוד ואחד מהם הוא שאפשר לעשותו על ידי שליח

1. תנאי על ידי שליח והאם יהושע ואלעזר היו שלוחים או בעלי דברים בחלוקת הארץ

בגמרא [כתובות עד. יבמות קו.]. מבואר שכל תנאי מועיל רק בדבר שמועיל על ידי שליחות כמו שהיה בתנאי בני גד ובני ראובן אבל במה שלא ניתן על ידי שליח לא. ולכן לא מועיל תנאי בחליצת היבם לחלוץ על תנאי שיתן מאתיים זוז מכיון שאינו מועיל חליצה על ידי שליח. [כתובות עד. יבמות קו.]. וכתב רש"י שאפשר לקיים על ידי שליח שהרי משה צוה ליהושע לתת להם את הארץ שהיה שלוחו של משה ונתנה להם, אבל חליצה אי אפשר לקיימה על ידי שליח אין יכול לומר לשלוחו אם תתן לך פלונית מאתיים זוז חלוץ לה הלכך לאו תנאה הוא לבטל החליצה. ובשטה מקובצת ביאר עוד: שהרי משה צוה ליהושע ולנשיאי העדה אם יעברו ב"ג וב"ר אתכם ונתתם אלמא אותו תנאי ע"י שליח נעשה, וה"נ בעי כולהו תנאי דעלמא דליהוי הכי דאפשר למעבד ע"י שליח כו'. וכן מבואר בתוס' נזיר [יא. ד"ה דהוי] שנתקיים המעשה ע"י יהושע שהיה שליח משה. [אכן המאירי כתב: כגון תנאי בני גד ובני ראובן שאפשר שיחזיקו באותם הארצות על ידי שליח שכל כיוצא בזה המעשה חלוש והתנאי מבטלו, וכן החת"ס (אה"ע ב צ) כתב שכיון שהמעשה הוא ענין קנין דשייך בו שליחות בכל התורה מקרי מעשה דאפשר לעשות שם המעשה

ותמה האבני מילואים (לח יב) שהרי כל דיני תנאי נלמד מתנאי ב"ג וגם מי שסובר שצריך תנאי כפול נלמד זה ממה שמשה כפל תנאו עם בני גד, והרי משה התנה עם שלוחו שהוא יהושע ואין לו לעשות אלא כאשר צוה משה וא"כ לדעת הר"ן למה היה צריך משה לכפול עם שלוחיו דהיינו אלעזר ויהושע, וכתב שלכן נראה דהר"ן יסבור כדברי השאלות שכתב בפ' מטות [שאילתא קלח] להיפך וז"ל אבל קא מתני שליח לא בעינן תנאי כפול אדעתא דמאי דקאמר ליה הוא דמשוי שליח ואף על גב דתנאה דב"ג וב"ר בהדי אלעזר ובהדי יהושע קא מתני ומשה הוא דהוי להון כשליח כיון דהוקשו ראשים לאבות כמאן דמתני בהדייהו דידהו דמי עכ"ל וכתב: ונראה דעתו דאלעזר ויהושע אינהו בע"ד המה שהיו העיקר בחלוקת הארץ אלא כיון דהוקשו ראשים לאבות ה"ל משה נמי בע"ד כמו אלעזר ויהושע ולא היה שם ע"י שליח.

וביאר החתם סופר (גיטין עה.) כוונת השאלות שמרע"ה הי' בכחו עצום כ"כ למנות אפי' ראשים ואבות וב"ד מכ"ש שיש בכחו להטיל תנאי וכל שאין לו כח אפי' לעשות שליח אינו יכול להטיל תנאי, ומרע"ה הי' צריך לכפול התנאי עם שלוחיו כי לא עשאו שלוחים בעלמא שנאמר אם לא יבינו רצונו ורמיזתו מכלל הן בטלו שליחותם שהרי עשאו אבות וראשים ע"כ היה צריך להכפיל תנאיו אבל שליח רגיל א"צ לכפול. ונמצא שגם לפי זה מבואר היטב סדר הפסוקים [מה שהוצרך להכניס בתוך הפסוקים הציווי ליהושע ואלעזר כשאלת האב"מ] מה שהוצרך לצוות את אלעזר ויהושע משום שבאמת מינם עכשו להיות ראשים ואבות ב"ד לחלק הנחלות בארץ ישראל כמבואר בחתם סופר שזה היה הכח של משה לחלק את הארץ.

3. האם זכיית בני גד וראובן היתה מיד או רק לאחר כיבוש וחילוק

דנו הראשונים והאחרונים אימת נעשית זכיית בני גד ובני ראובן בארצם האם זכו מיד על תנאי שיעברו ויכבשו את הארץ ישראל או שזכייתם נעשית רק לאחר שיכבשו בא"י, ושיטת הר"ף והרמב"ם שבכל תנאי שחל מעכשיו המעשה א"צ משפטי התנאים ולפי זה כתב ההפלאה הנ"ל שבהכרח שזכו בכיבוש סיחון רק לאחר שנכנסו לא"י, אכן הרמב"ן במלחמות (ביצה י.) הביא דברי הראב"ד ובשם הירושלמי שאדרבה כל מה שצריך תנאים הוא רק כשהמעשה נעשה

מיד בתנאי כעין נתינת גט וחליצת יבם שאין התנאי מבטל המעשה למפרע אא"כ נעשה כראוי ובחוזק כעין תנאי בני גד שהיו מבקשים ממה שיתן להם נחלתם מיד וע"כ הוצרך משה לכפול התנאים שאם לא יקיימו אותם יטלו אותה הנחלה מידם, ושכן אמרו בירושלמי שאני התם שהיתה הארץ לפנייהם והם מחזיקין בה מעכשיו לפיכך כפל משה רבינו התנאים שאם לא יקיימו אותן יטלו אותה הנחלה מידם אבל במפרש לאחר אינו צריך לכפול. ומבואר בדברי הרמב"ן הראב"ד והירושלמי שהזכירה שזכו בני גד ובני ראובן נעשית מיד. ולכאורה לפי הרמב"ם בהכרח שלא זכו בזה מיד שהרי לשיטתו בתנאי מעכשיו א"צ משפטי התנאים.

אכן בחדושי רבינו חיים הלוי (אישות פ"ו ה"ד) כתב בדעת הרמב"ם, דבתנאי בני גד ובני ראובן כיון דהיה עפ"י הדיבור ממילא דע"י הדיבור של ונתתם נגמר קניינם וזכיתם בעבר הירדן, [ולכן למד מזה לתנאי קודם למעשה] ואף שבתנאי דמעכשיו א"צ משפטי התנאים וא"כ הרי בעל כרחך דבשעת הדיבור של ונתתם לא זכו עוד בחלקם, ורק כיון שנאמר בו התנאי של אם יעברו בזה הוא שהתנאי מעכב גמר זכיתם עד שיעברו ויקיימו התנאי, אבל הא מהא דגמר זכיתם לאחר קיום התנאי הכל נעשה ע"י הדיבור של ונתתם.

ותמה בשעורי ר' משולם דוד הלוי (נזיר יא.) שלפ"י צ"ע טובא היכן מצינו דתנאי ב"ג וב"ר נתקיים המעשה ע"י שליח, הא כבר המעשה כולו נגמר באמירת "ונתתם", ובאמירה זו זכו בחלקם בעבר הירדן ונגמרה זכיתם, וא"כ הכל נעשה ע"י משה, ויהושע אינו שליח. והביא בשם מרן הגרי"ז זצ"ל, דאע"ג דחלוקת א"י בפועל ע"י יהושע י"ל שלא היתה בשליחות משה, מכיון שיהושע הוא המלך עתה ועליו לחלק הארץ, מ"מ בעבר הירדן הדין היה שמשה יחלק לב"ג וב"ר ואף החלוקה בפועל תיעשה ע"י משה, וכיון שעשאה יהושע נמצא שעשה כן בשליחותו של משה, והנה אף שבאמירת "ונתתם" נגמרה זכיתם בעבר הירדן מ"מ עדיין היה חסרה החלוקה בפועל, ולענין חלוקה זו היה יהושע השליח לחלק לב"ג וב"ר, ואף שזכו כבר מ"מ כיון דעדיין לא ניתן להם בפועל, נחשב שנעשה ע"י שליח כיון שיהושע נתנה להם בפועל, וזהו מש"כ תוס' שנתקיים המעשה ע"י יהושע שהיה שליח של משה. [ובזה ביאר מש"כ התוס' בנזיר יא. שמועיל תנאי בקבלת נזירות אף שאינו על ידי שליח כיון שהקרבנות מקריב ע"י שליח, ובמבואר שגם דבר צדדי נחשב ע"י שליח,

שגם בתנאי ב"ג השליחות היה בדבר צדדי ולא בעצם הזכייה].

ולפי זה מיושב הקושיא להסוברים שבשליחות א"צ תנאי והרי כאן יהושע היה שליח משה, שמצד אחד זה נחשב מעשה שנעשה על ידי שליח ונלמד מכאן שרק במה שאפשר ע"י שליח מועיל תנאי, אבל מצד שני צריך משפטי התנאים כיון שעיקר המעשה לא נעשה על ידי שליח ורק במעשה שנעשה כולו על ידי שליח בזה להר"ן א"צ משפטי התנאים.

וכעין זה כתב המהר"ם שיק שבעצם משה נתן להם והמעשה נעשה ע"י משה, אלא הואיל והתנה תנאי לא נגמר המעשה על ידו, ולכן הוצרך למנות את יהושע להיות שליחו ליתן להם, ואם לא היה בו כל דיני תנאים והיה התנאי בטל וממילא המעשה שנעשה ע"י משה רבע"ה קיים, אלא משום דהתנאי קיים לא נגמר המעשה ע"י משה, והוצרך לצוות את יהושע ליתן להם כשיתקיים התנאי, ולכן שפיר הוצרך במעשה דבני ראובן ובני גד לדיני תנאים.

[יש לציין שבמשך חכמה (פסוק לא) כתב: ויענו בני גד ובני ראובן לאמר, את אשר דבר ה' אל עבדיך כן נעשה. ולמעלה אמרו, רק (פסוק כז) "כאשר אדוני דבר", (פסוק כה) "כאשר אדוני מצוה", וכאן אמרו "דבר ה'!" יבואר על פי מה שהביאו הפוסקים דעת השאלות דבשליח לא בעי משפטי התנאים: לא כפילות התנאי, ולא הן קודם ללאו וכיוצא בזה. ואם כן, הכא ששמעו שהתנה כל משפטי התנאים [אשר מזה ילפינן כל משפטי התנאים], על כרחך שכינה מדברת מתוך גרונו של משה, ואם כן אינו על ידי שליח, לכן אמרו "כאשר דבר ה' אל עבדיך". ע"כ. מבואר שהוקשה לו שבעצם גם משה עצמו היה שליח וא"צ משפטי תנאים, ואמנם צ"ע שכל זה בתנאי שאמר לו המשלח אבל כאן לא מוזכר שה' אמר לו לעשות כן, אך התירוץ כמ"ש בצרור המור במדבר פרשת מטות זאת הצוואה היתה בדבר השם לפי שנמלך בשכינה והסכים לדבריהם. אחר שהיו בעלי בחירה ורצון. ולכן אמר בכאן אם יעברו בני גד כל חלוץ למלחמה לפני ה' בהסכמתו. ולכן אמרו עבדיך יעשו כאשר אדוני מצוה אם השם יסכים בזה. וזהו עבדיך יעברו כל חלוץ צבא לפני ה'. רוצה לומר בהסכמתו. ואז נמלך בשכינה והשם הודה לדבריהם. ולכן אמרו את אשר דבר ה' אל עבדיך כן נעשה. אחר שהוא הסכים על ידך. [וכל זה דלא כפנ"י כתובות עד. שכתב שלא מצינו שאמר לו הקב"ה לעשות כן].

לראות את הלבן בעיניים

גם
טכנולוגיית
טיפול אוטומטי
בכתמים*

וגם
תוכנית
ליישור קמטים
וגיהוץ קל

כביסה של תשעה ימים מחכה
למכונה המושלמת שתטפל
בכל הבגדים שהצטברו
בוש WGG244ZHIL בעברית
עם טכנולוגיה ייחודית להסרת
הכתמים הקשים ביותר
כולל כתמי שמן, דם, יין ודשא*

 מעל ל- 15 תכניות
לניקיון מושלם

 קיבולת ענקית
9 ק"ג - 63 ליטר

 פאנל פיקוד
וצג בעברית

 אופציית גיהוץ קל
להקלה בגיהוץ

 טכנולוגיית AntiStain
טיפול אוטומטי בכתמים*

מוקד הזמנות ארצי: 2757 * WWW.KERENBY.CO.IL

מבית
קרן בני ישיבות

מודיעין עילית
רבי טרפון 25
חדש

נתיבות
יוסף סמל 10
(קרסו טרייד)

חיפה
ברכת משה 29

אשדוד
אליעזר בן הורקנוס 16

בית שמש
נחל ניצנים 8
(מתחת יש חסד)

ביתר עילית
החווה מלובלין 35

ירושלים
מלכי ישראל 53
גאולה

סניף ראשי ב"ב
רבי עקיבא 29